

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος φρ. 25

„ δι' έξ μήν. „ 13

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος φρ. 25

„ δι' έξ μήν. „ 13

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ, 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Αι έγγραφα λογίζονται αρχόμε-
ναι από 15 Οκτωβρίου ή 15 Α-
πριλίου.
Τα χειρόγραφα δέν επιστρέ-
φονται.
Εν τεύχος αποστέλλεται δωρεάν
ως δέγμα.
Αγγέλλεται πών νέον βιβλίον, το
όποιον αποστέλλονται εις το γρα-
φείον δυο αντίτυπα.

Έκαστον έτος των «Παναθηναίων» αποτελούν δύο όγκώδεις και πλουσίως εικονογραφημένοι τόμοι

ΤΙΜΩΜΕΝΟΙ: Πολυτελώς χρυσόδετοι φρ. χρ. 30 } έλευθεροι ταχ. τελών
Απλώς „ „ 28
Χαρτόδετοι „ „ 25

Έν τῷ εσωτερικῷ αἱ τιμαὶ αὐταὶ εἰς δραχμάς.

— Πάσα αἰτησίς πρὸς ἐγγραφήν συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζ.
ή ταχ. ἐπιταγίν.
πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων» ὁδὸς Φιλελλήνων 18, Ἀθήνας.

ή πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ—ΑΘΗΝΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΕΥΩΝ ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ»

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Π. ΧΑΛΙΚΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων» εἰς ὅλην τὴν Ρωσσίαν ὁ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος,
Οδὸς Αλεξανδrowski Prospekt N° 3.

„ΝΕΟΝ ΑΣΤΥ“

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Διευθυντής: Δ. ΚΑΚΙΑΜΑΝΟΣ

Δέκα συντάχται καὶ ὁλόκληρον ἐπιτελεῖον συνεργατῶν.

Ἄρθρα ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, εἰδήσεις ἀκριβέσταται,

Τηλεγραφήματα ἐξ Εὐρώπης

Τὸ ποικιλώτερον Ἀθηναϊκὸν φύλλον.

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἑσωτερικοῦ. Τρίμηνος Δρ. 8. — Ἑξάμηνος Δρ. 15. — Ἑτησία Δρ. 30.

Ἐξωτερικοῦ. Ἑξάμηνος Χρ. φρ. 25. — Ἑτησία Χρ. φρ. 45.

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν (ὁδὸς Σοφοκλέους ἀριθ. 2).

ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

ΤΙΜΗΘΕΙΣ ΔΙ' ΟΚΤΩ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 60

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Μ. Μαλακάση—Ποιήματα.

Ι. Γρυπάρη—Έλεγεία.

Σπ. Λοβέρδου—Αἱ ἐργαζόμεναι Ἑλληνίδες.

Ἀγάθωνος Κριτωνίδου—Γεώργιος Ἰακωβίδης.

Εμμ. Σ. Λυκούδη—Ἡ ἰδέα ἀτομικῶς καὶ ἡ κοινὴ γνώμη.

Α. Παπαδιαμάντη—Στρίγλα Μάνα διήγημα.

Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου—Στὸ Μοναστήρι, διήγημα μετ' εἰκόνων.

Γ. Ε. Μαυρογιάννη—Νικόλαος Μακιαβέλης.

Κωνστ. Γ. Ζησίου—Μονεμβασία — μετ' εἰκόνων.

Ἀγγέλου Σημηριώτη—Ποιήματα.

Μαρίας Κορέλλη—Τὸ ὑπ' ἐνοίκιον βρέφος, διήγημα — Μετάφρασις κυρίας Π.Φ.

Παύλου Νιρβάνα—Ἀντρόγυνο — διήγημα.

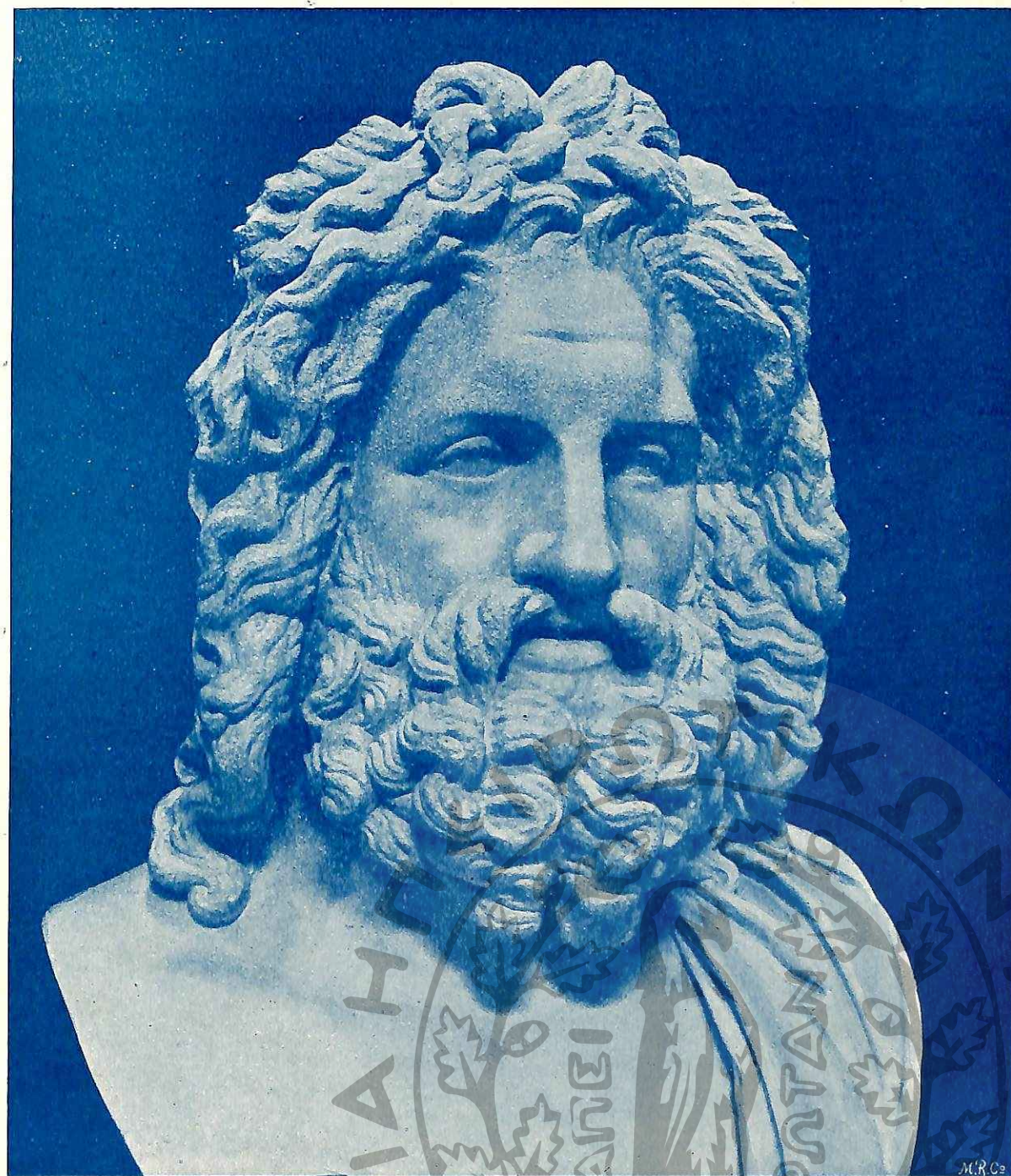
Ι. Ε. Δρύσκου—Ἡ καρρότσες — διήγημα.

Ἀγγέλου Φιλανθρωπινού—Τύποι γυναικείου κάλλους — μετ' εἰκόνων.

Δ. Γρ. Καμπούρογλου—Ὁ λέων τῶν Κομούτων.

Ὁσκάρ Λέβερτιν—Ὁ ἅγιος Κτενοποιός — διήγημα ἐκ τοῦ σουηδικοῦ.

Δομήνικος Θεοτοκόπουλος — μετ' εἰκόνων.

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ Β'
30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1902

Ο ΑΝΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Εγράφη πρὸ ἡμερῶν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ κ. Βρούτου περατωθέν, ἀποστέλλεται εἰς Ζάκυνθον, ὅπου θὰ γίνουν τὰ ἀποκαλυπτήρια περὶ τὰ τέλη Μαΐου.

Ὅταν πρὸ ὀκτῶ μηνῶν προσεκλήθημεν νὰ ἴδωμεν τὸ πρόπλασμα τοῦ ἀνδριάντος, ἐγράψαμεν καθαρὰ τὴν γνώμην μας, καταδικάσαντες αὐτὸ ἀπροκαλύπτως. Ἦτο μία ἀτυχὴς σύλληψις ἐνὸς τῶν ἀγαπητοτέρων μας καλλιτεχνῶν. Ἠλπίζαμεν τότε ὅτι θὰ ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν, εἴτε ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου εἴτε ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, παρατηρήσεις εἰλικρινεῖς καὶ ἀληθιναί. Καὶ δι' αὐτὸ τὰς ἐγράψαμεν. Δὲν ἀπεβλέψαμεν εἰς πρόσωπα, διότι οὕτω μᾶς ἦτο ἴσως ἐπιβεβλημένον νὰ σιωπήσωμεν. Μᾶς ἐνδιέφερε καὶ μᾶς ἐνδιαφέρει τὸ ἔργον. Ἀλλ' ἡ κρίσις μας δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἔργον ἐξετελέσθη.

Καὶ τὸ ἄψυχον μάρμαρον, συναισθανόμενον καὶ αὐτὸ ἀκόμη, νομίζεις, τὸ γινόμενον ἀδίκημα, διεμαρτυρήθη, παρουσιάσαν εἰς τὸ μέσον τῆς ἐργασίας κηλίδας. Τίποτε. Τὸ ἀχάριστον μάρμαρον ἐγκατελείφθη καὶ ἀντέκατεστάθη δι' ἄλλου. Καὶ τὸ ἔργον οὕτω ἐπερατώθη.

Αὐτὴν τὴν φορὰν ἐκφέρομεν τὴν γνώμην μας ἀπόσκλητοι. Καὶ μᾶς προξενεῖ θλῆψιν. Μαρμάρινον, τώρα ἀπομένει ψυχρὸν ὅπως πρὶν τὸ ἔργον. Δὲν ἤμποροῦσε βεβαίως νὰ προσλάβῃ ζωὴν, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶχε τὸ πρόπλασμα, οὔτε ν' ἀλλάξῃ ἡ αἰσθητικὴ του. Ἐχρειάζετο κάτι ἄλλο, ἢ κατανόησις καὶ ἡ ἀπόδοσις τοῦ μεγαλείου τοῦ Σολωμοῦ. Οὔτε ἡ στάσις του, οὔτε ἄλλο τι ἐνέχουν τοιαῦτα δείγματα. Κάτι

ἀπειρώς βαρὺ καὶ ἄχαρι περιβάλλει τὸν ἀνδριάντα, ὁρμίζοντα εἰς ἀπλοῦν ἀστόν, ἢ μᾶλλον εἰς μέλλοντα ἱερέα, ὅστις κάμνει δοκιμὰς πῶς θὰ εὐλογῇ τὸ μέλλον ποίμνιόν του.

Κάπου ζητεῖ ν' ἀναπαυθῇ τὸ μάτι τοῦ θεατοῦ· ἀλλ' ἀπαντᾷ ἐξοχὰς ποῦ πληγώνουν τὴν αἴσθησιν, ἢ ἀτελείωτα ἐπίπεδα ποῦ τὴν κουράζουν. Καμμία αἰσθητική συγκίνησις. Καμμία ὁρμονία τῶν μερῶν πρὸς τὸ ὅλον, πρὸς τὴν ιδέαν, τὴν ὁποῖαν εἴμεθα ἀναγκασμένοι νὰ ζητήσωμεν ἀλλοῦ, εἰς ἐκεῖνο ποῦ ἔχομεν ἤδη μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μας ἐν σχέσει πρὸς τὸν ψάλτην τῆς Ἐλευθερίας. Ποῦ ἢ δύναμις, ποῦ ἢ ψυχὴ, ποῦ ἢ πῆσις τοῦ ποιητοῦ! Τὸ μάρμαρον ἥλλαξε μόνον μορφὴν χωρὶς καὶ ὑπὸ τῆς σμίλης νὰ ἀναζήσῃ.

Τέχνης ἐλευθερία καμμία. Βεβαίως τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν εἶναι ἔργον μελέτης, οὔτε ἐμπνεύσεως. Τίποτε δὲν μᾶς ἐνθυμίζει τὸν Σολωμόν, ἀλλ' οὔτε τὴν ἐποχὴν ποῦ ἔζησε. Τί ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ὁ καλλιτέχνης, δὲν φαίνεται πονθενά. Ἐνα ἀνδριάντα βλέπομεν ἀπλῶς, ἐν ὁμοίωμα ἴσως τοῦ Σολωμοῦ. Τὸν Σολωμόν ὄχι. Τὸν ποιητὴν ὄχι, τὸν ἐνθουσιώδη, τὸν ἐμπνευσμένον, τὸν λάτριν τοῦ αἰωνίου Καλοῦ. Ὁ γνωρίζων τὸν Σολωμόν θὰ μείνῃ ἀπαθὴς πρὸ τοῦ ἀνδριάντος του καὶ θὰ κλείσῃ τὰ μάτια διὰ νὰ ἐπανίδῃ τὴν ὥραϊαν εἰκόνα, ποῦ ἐγεννήθη μέσα του μετὰ τῶν ποιημάτων του τὴν ἀνάγνωσιν. Ὁ μὴ γνωρίζων τὸν Σολωμόν δὲν θὰ αἰσθανθῇ — ἀκόμη περισσότερο — ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἠμποροῦσε νὰ γεννήσῃ τὴν σκέψιν, τὸ συναίσθημα, ὅτι εὐρίσκεται πρὸ ἀνδριάντος ποιητοῦ.

Εἶνε κρῖμα ὅτι εἰς τὸ ἔργον αὐτό, τὸ ἐνέχον τόσην σημασίαν, τίποτε δὲν ὑπάρχει τὸ ἀνυψῶνον τὴν σκέψιν, τὸ κινοῦν τὴν φαντασίαν πρὸς κάτι ὑψηλότερον, τὸ δυνάμενον νὰ συναρπάσῃ ἔστω καὶ διὰ μίαν στιγμὴν.

Καὶ εἶναι καὶ ἄδικον.

Μεθαύριον ὁ λαὸς ὁ ἐλληνικὸς, οἱ Βασιλεῖς του, ἐπίσημοι ἴσως ξένοι, προσκαλούμενοι θὰ ἀντικρύσουν τὸν ἀνδριάντα τοῦ ποιητοῦ. Χιλιάδες βλέμματα θὰ ἀναμένουν, μετὰ συγκίνησιν ἱερὰν, νὰ ἴδουν αἰρομένην τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν ποῦ θὰ τὸν καλύπτῃ, ἔτοιμα νὰ πλημμυρήσουν ἀπὸ δάκρυα ὑπερηφανείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ, θεώμενα τὴν θείαν, τὴν μεγάλην, τὴν ἐμπνευσμένην μορφὴν τοῦ Ζακυνθίου ὅπως τὴν γνωρίζει ὁ καθεὶς μας, καὶ ὅπως, ἀκόμη περισσότερο, τὴν φανταζόμεθα καὶ τὴν αἰσθητοποιοῦμεν. Θὰ ζήσῃ ὁ λαὸς πρὸς στιγμὴν, καταλείπων τὰς ἀσχολίας του, μετὰ ἓνα ὥραϊον ὄνειρον. Ὁνειρον τοῦ παρελθόντος ἡγιασμένον, καὶ ὄνειρον γοητευτικὸν τοῦ μέλλοντος. Ὁ ποιητὴς θὰ ἀπαγγεῖλῃ τοὺς στίχους του. Ὁ μουσικὸς θὰ τονίσῃ μεγαλοπρεπῇ ὕμνον. Θὰ ἐορτασθῇ μία μεγάλη καὶ ὑπερήφανη ἐλληνικὴ ἡμέρα.

Ἀργότερα, θὰ ξεκινήσῃ ὁ Ἕλλην ἀπὸ τὰ ξένα, θὰ περάσῃ βουνὰ καὶ θάλασσαν
με φουσκωμένα τὰ πανὰ περήφανα καὶ ὥραϊα

διὰ ν' ἀράξῃ εἰς τὸ μοσχοβολημένο νησί καὶ νὰ ἐνωτισθῇ εἰς τὰ ἄφωνα τοῦ ποιητοῦ χεῖλη, τῆς ζωῆς τὴν ὁμορφιά, τὴν πνοὴν ἢ ὁποῖα οὐρανόπεμπτη συνώδευε τὰ τραγούδια του.

Θὰ ξεκινήσῃ ἀπὸ τὴν μακρινὴν του πατρίδα ὁ γέρον, ὁ αἰσθανόμενος πλησιάζον τὸ τέλος τοῦ βίου του, διὰ νὰ χαιρετίσῃ ἐκεῖνον, ποῦ ἔψαλε τῆς Τριπολιτσᾶς τὰς σελίδας τὰς δοξασμένας.

Θὰ ξεκινήσῃ ἡ κόρη, ν' ἀτενίσῃ ἐκεῖνον ποῦ ἀπηθανάτισε τὸν ἀγνὸν ἔρωτα τῆς παρθένου εἰς τοὺς ἀπλοὺς καὶ παθητικὸς στίχους τῆς Φαρμακωμένης.

Θὰ ξεκινήσῃ ὁ ποιητὴς, θὰ ξεκινήσῃ ὁ καλλιτέχνης, νὰ ἀνεύρῃ ἐπάνω εἰς τὴν μορφὴν του, στὴ ματιὰ του μέσα τὴν ἀθώρητη,

ὀλίγο φῶς καὶ μακρὸν σὲ μέγα σκότος καὶ ἔρημο.

Εἰς τοιοῦτο βᾶθρον εἶναι στημένος, μέσα εἰς τοῦ ἔθνους τὴν συνείδησιν, ὁ ἀνδριὰς τοῦ Σολωμοῦ. Καὶ ἡ ἀπογοήτευσίς, μετὰ τὸ ἀντίκρυσμα τοῦ μαρμαρίνου ὁμοιώματος, θὰ ἦναι δι' αὐτὸ ἀκόμη μεγαλειότερα.

Ἐχρειάζετο ὀλιγότερη ἀπονιά ἐκ μέρους ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀνάλαμβάνουν τόσον βαρὺ ἔργον, τοῦ νὰ ἐκθρέψουν τὸν ἐλληνικὸν λαὸν μετὰ τὴν ὑγειᾶ γνῶσιν τοῦ Καλοῦ. Ὁ καλλιτέχνης, ἔστω, ἔκαμεν ἐν ἔργον ἀτυχές. Οὔτε νομίζομεν εἰς τὴν τέχνην ἀδύνατον τὴν ἀποτυχίαν. Ὁ κ. Βροῦτος ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὀλόκληρον ζωὴν καλλιτέχνου. Δὲν θὰ ἔχανετο ὁ γλύπτης, ἂν δὲν ἐνεκρίνετο τὸ πρόπλασμα τοῦ. Ἡ εὐθύνη βαρύνει βαρεῖα τὴν Ἐπιτροπὴν. Αὐτὴν αἰτιώμεθα καὶ αὐτὴν καταδικάζομεν. Τὸ ζήτημα εἶναι μεγίστης, ἐθνικῆς σημασίας. Καὶ τὰ ἐθνικὰ ζητήματα πρέπει νὰ τίθενται πολὺ ὑψηλά. Τότε μόνον θὰ ἐπιτελέσωμεν ἔργα μεγάλα. Δὲν εἶναι πρᾶγμα ἄγνωστον ὅτι ἡ ἐκ τῶν μεγάλων ἔργων δημιουργουμένη ἀτμόσφαιρα ὠθεῖ διαρκῶς τοὺς λαοὺς πρὸς τὰ ἐμπρός. Εἶναι ἀνάγκη νὰ δώσωμεν εἰς τὴν Τέχνην τὴν πρέπουσαν θέσιν, διότι αὕτη θὰ μᾶς ἀνυψώσῃ ὡς ἄτομα, θὰ μᾶς ἀναδείξῃ ὡς ἔθνος, ὡς κράτος θὰ μᾶς κρατύνῃ.

Θέσατε τὴν Τέχνην παρὰ τὴν Θρησκείαν. Καὶ ἡ Θρησκεία ἀκόμη, ἔχει ἀνάγκη τῆς Τέχνης. Μᾶς τὸ διδάσκουν ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἱστορία.

KIMON MIKHAILIDIS

ΤΡΕΛΛΕ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ

Γιὰ λέγε μου, θεότρελλε τραγουδιστή,
Ποῦ μόνο διαμαντόδετοι δουλεύεις στίχοι,
Τί κάθεσαι καὶ λές, ὅπου κι' ἂν τύχη,
Αὐτὰ ποῦ γράφεις μὲ καρδιὰ σπαρταριστή;

Δὲν βλέπεις πῶς χαμογελοῦν καὶ μιὰ σταλιά,
Σὰν σὲ θωροῦν διαβάζοντας ν' ἀναστενάζης,
Καὶ σὺ καμόνεσαι πῶς δὲν κυττάζεις,
Τραγουδιστή μὲ τὰ ογουρόξανθα μαλλιά;

Κι' ἀπέ, σὰν 'στὸ σπιτάκι σου βρεθῇς — τί λές;
Ποῦ γύρω γύρω ὅλο ἀκασιὲς ἔχουν φυτέψει,
Ποῦ ὁ ἥλιος τὸ φιλᾷ πρὶν βασιλέψη,
Τὰ μάτια σου βουρκόνουνε κι' ἄθελα κλαῖς.

Ὅμως, παιδί, παιδί μεγάλο, νὰ χαρῆς,
Ἄς μὴ σὲ παίρῃ τὸ παράπονό, 'στ' ἀλήθεια,
Σ' ἄλλους ἂν φαίνονται σὰν παραμύθια
Δυσκολοφάνταχτα, τὰ φώσια ποῦ θωρεῖς.

Κι' ἄκου μιὰ γέρικη ἱστορία, μιὰ παλῆ,
Παλῆ παμπάλαια ἱστορία, ταιριασμένη,
Ἀπὸ τὰ χρόνια ποῦ 'στὴν οἰκουμένη,
Συγχομιλούσανε καὶ δέντρα καὶ πουλιά.

«Φαρμακερὸς ἀστρίτης ἀπ' τὴ γῆ
Σ' ἔναν ἀετὸν ἐφώναξε, — γιὰ στάσου,
Καὶ σήκωσε καὶ μένα 'στὰ φτερά σου,
Νὰ νοιώσω τὴ φωτολουσμένη αὐγή. —

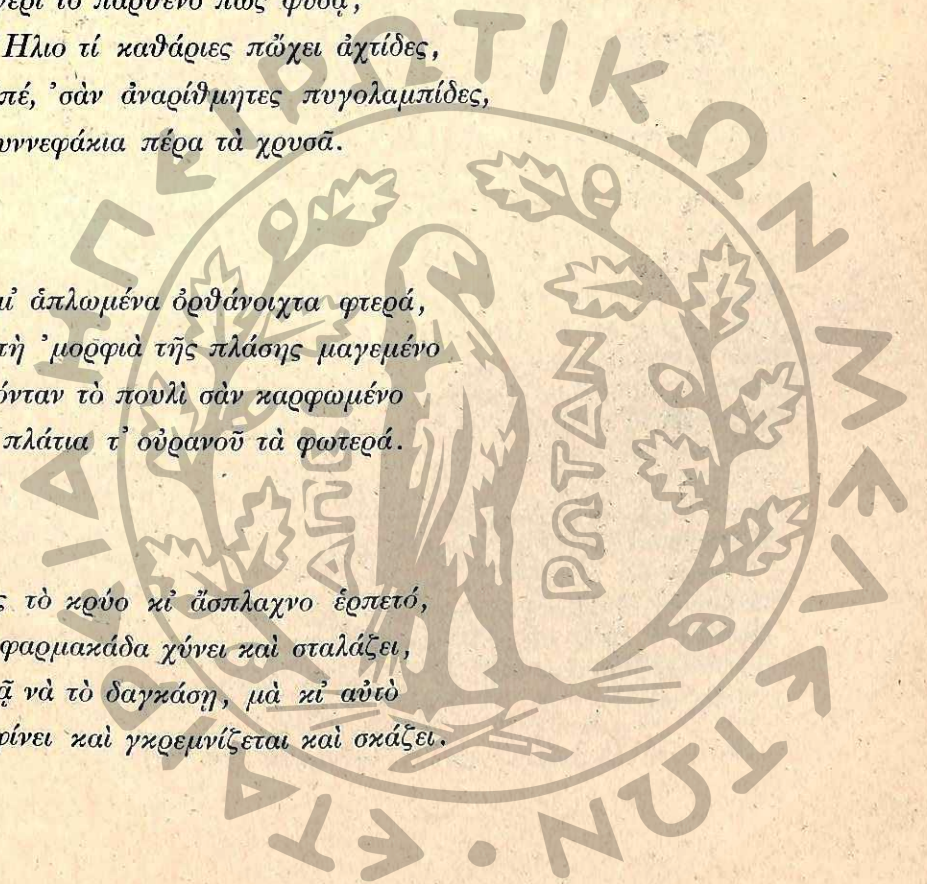
Καὶ ὁ ἀετὸς ἐχύμηξε μὲ ὁρμὴ
Καὶ 'σήκωσε 'στὸ νύχι του τὸ ματωμένο
Τὸ φίδι, ποῦ χτυποῦσε ξαφνιασμένο
Τ' ἀγέρι, μὲ τὸ πράσινο κορμί.

Κ' εἶπε 'στὸ φίδι τ' ὄρνειο τὸ τρανὸ
Μὲ περηφάνεια βασιλῆα γεμᾶτο,
— Φίδι ποῦ σέρνεσαι 'στὰ χόρτα κάτω
Γιὰ κύττα τὸν αἰθέριον οὐρανό,

Τ' ἀγέρι τὸ παρθένο πῶς φυσᾷ,
Τὸν ἥλιο τί καθάριες πῶχει ἀχιτίδες,
Κι' ἀπέ, 'σὰν ἀναρίθμητες πυγολαμπίδες,
Τὰ συννεφάκια πέρα τὰ χρυσά.

Καὶ μὲ ἀπλωμένα ὀρθάνοιχτα φτερά,
Ἀπ' τὴ μορφὴ τῆς πλάσης μαγεμένο
Φαινόνταν τὸ πουλί σὰν καρφωμένο
Στὰ πλάτια τ' οὐρανοῦ τὰ φωτερά.

Ὅμως τὸ κορὸ κι' ἄσπλαχνο ἐρπετό,
Ποῦ φαρμακάδα χύνει καὶ σταλάζει,
Γυρνᾷ νὰ τὸ δαγκάσῃ, μὰ κι' αὐτὸ
Τ' ἀφίνει καὶ γκρεμνίζεται καὶ σκάζει.

Μὰ πρὶν νὰ πέση, τέτοια διαλαλεῖ
 Στὸ φίδι, τὸ πουλὶ τὸ ξακουσμένο.
 — Φίδι, κακό, ψυχρό καὶ διαστρεμμένο,
 Μὲ δόχως σπλάγχο κ' αἷμα, μὲ χολή,

Ἐγὼ νὰ σὲ σηκώνω ἔστα ψηλὰ
 Καὶ σὺ νὰ θῆς νὰ μὲ τραβήξης κάτω, —
 Κ' εἶπε τὸ φίδι, — ἐγὼ ἔχω πλεὺ καλὰ
 Ἀπ' τὸ γαλάζιο φῶς, τὸ μαῦρο βάτο..»

Σύμψη.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΕΦΕΡΙΑΔΗΣ

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΕΙΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ἀπὸ Σαμαρείας εἰς Γαλιλαίαν.

Διερχομένοις ἡμῖν τὸ βαθύπεδον τῆς Σαμαρείας δεξιᾷ ὑψοῦται τὸ ὄρος Γαριζὶν καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ, πάλιν δεξιᾷ, τὸ Ἐβάλ. Τοῦ Γαριζὶν τὸ ὄνομα ἀναμνήσκει ἡμᾶς εὐθὺς τὰ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ (Ἰωάν. Κεφ. 5) ἐν τῇ περιφήμῳ συνεντεύξει τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος περὶ τοῦ ὅρου τούτου εἰρημένα. «Οἱ πατέρες ἡμῶν ἔλεγεν ἡ Σαμαρεῖτις πρὸς τὸν Κύριον, ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν» (ἐδ. 20-21). Εἰς ταῦτα ἐδόθη ἡ θαυμασία ἀπάντησις τοῦ Κυρίου ἡ ἐρμηνεύουσα τὸ ἀληθὲς πνευματικὸν βάθος καὶ ἠθικὸν ὕψος τῆς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας. «Γύναι, πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ Πατρὶ. Ἄλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν».

* Ἰδε σελ. 15.

Ἡ συνέντευξις αὕτη τοῦ Κυρίου μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος ἐγένετο κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Σιχάρ πλησίον τοῦ χωρίου, ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ, ἔνθα ὁ Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκαθέετο ἐπὶ τῇ πηγῇ. Καὶ ἰδοὺ ἡ πηγὴ αὕτη, καλουμένη μέχρι νῦν πηγὴ Ἰακώβ (Βίρ-Ἰακώβ), κεῖται ἀκριβῶς κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς ὡραίας κοιλάδος τῆς μετὰ τοῦ Γαριζὶν καὶ τοῦ Ἐβάλ ἐγγυτάτῳ τῆς ὑπὸ τὰς ὑπωρείας Ἐβάλ κώμης Ἀσχάρ, τῆς φερούσης ὀλίγον ἡλλοιωμένον τὸ ὄνομα Σιχάρ. Ἡ ταυτότης δὲ τῶν ὀνομάτων τούτων εἶναι τρανὴ μαρτύριον τῆς ταυτότητος τῆς πηγῆς. Ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ Ἰακώβ, ὁδὸς ἡμισείας ὥρας ἄγει εἰς Νεάπολιν (Ναβλούς) τὴν παλαιότερον Σιχέμ. Ἀλλ' ἐννοεῖται οἰκοθὲν, ὅτι ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς Νεάπολιν χωρὶς νὰ διακόψωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν παρὰ τὴν πηγὴν καὶ προσκυνήσωμεν τὸ παρ' αὐτὴν προσκυνητήριον.

Μεταξὺ πάντων τῶν ἐν Παλαιστίνῃ προσκυνητηρίων, τὸ πιστότατον καὶ γνησιώτατον ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς ὁμοφώνου περὶ τῆς

ταυτότητος μαρτυρίας Χριστιανῶν τε καὶ Ἰουδαίων καὶ Μωαμεθανῶν, εἶναι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πηγὴ. Παρὰ ταύτην ὑπάρχουσι λείψανα περικαλοῦς τρισυποστάτου βυζαντινοῦ ναοῦ, ἱκανὰ ἵνα μαρτυρήσωσι τὴν πάλαι λαμπρότητα αὐτοῦ. Αὐτὸ δὲ τὸ φρέαρ εἶναι βαθύτατον, ὥς ἔλεγε καὶ ἡ Σαμαρεῖτις τῷ Χριστῷ «καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ», ἔχον βάθος 23 μέτρων. Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἦτο τὸ πλεῖστον πεπληρωμένον λίθων, ἀλλ' ἀφοῦ περιῆλθεν ὀριστικῶς εἰς τὴν κυριότητα τῶν ἡμετέρων, ἐκαθαρίσθη ἐντελῶς. Δὲν ἔχει δὲ ὕδωρ ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐγγὺς αὐτοῦ ἄλλαι πηγαὶ ὕδατος, ἀφ' οὗ ἀσμένως καὶ εὐσεβῶς ἐποτίσθημεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους. Ὁ ἱερὸς χώρος ὁ περὶ τὴν πηγὴν μετὰ τῶν ἐρειπίων τοῦ βυζαντινοῦ ναοῦ, ὃν οἱ Λατῖνοι ἡμιφισβήτουν πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ μακρόν, κατέστη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κτήμα τῶν ἡμετέρων Ἀγιοταφίτων, καὶ περιεφράχθη διὰ περιβόλου εὐρέος. Τὸ τοιοῦτο ἦν μέγα κατόρθωμα τῶν ἡμετέρων ἀν' ἀναλογισθῇ τις πόσον πεισματωδῶς καὶ ὑπὸ τίνων δυνάμεων ὑποστηρίζομενοι ἀμφισβητοῦσιν ἡμῖν οἱ Λατῖνοι πᾶσαν σπιθαμὴν γῆς ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις. Ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ περιβόλου ὑπάρχει οἰκημα, ἔνθα μένει ὁ φρουρὸς μοναχὸς τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου. Τοιοῦτος δὲ ἀπὸ 38 ἐτῶν διετελεῖ μέχρι τοῦ 1900 (ὡς δὲ μανθάνω ἀσμένως, διατελεῖ ἔτι) ὁ καλὸς Ἀγιοταφίτης πατὴρ Λοσίθεος, καταγόμενος ἀπὸ Δελφῶν ἢ ἀπὸ Ἀραχώβης. Ὁ ἀφελὴς καὶ εὐσεβὴς μοναχὸς σφόδρα εὐχαρισθηθεὶς, διότι ἔβλεπε προσκυνητὴν ἐξ Ἑλλάδος ἐρχόμενον εἰς τὴν ἱερὰν πηγὴν τῆς Σιχάρ, μοι ἐξέφραζε τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ διότι ἐνῶ ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς χιλιάδες περιηγητῶν ἐπισκέπτονται τὸ φρέαρ, ἐξ Ἑλλάδος εἰς μόνος πρὸ 30 ἐτῶν ἦλθε προσκυνητὴς καὶ δευτέρως ἐγώ. Καὶ ἀληθῶς ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν ἐπισκεψαμένων μετὰ χιλιάδων ὀνομάτων Ἀμερικανῶν καὶ Εὐρωπαίων οὐδὲ ἐν εὖρον ὄνομα Ἑλληνικόν.

Ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ Ἰακώβ κειμένης, ὡς ἐρρήθη, ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς μετὰ τοῦ Γαριζὶν καὶ Ἐβάλ ἐκτεινομένης κοιλάδος, τῆς κοιλάδος Σιχέμ, προχωροῦντες ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν δυτικώτερον δι' ὁδοῦ ὁμαλῆς καὶ ἐν μέσῳ τοπίων πανταχοῦ δενδροσκεπῶν, ἔνθα καὶ ἡ περιήγημος «δρὺς Σιχέμ» (ἐν τῇ νῦν κώμῃ Βαλατᾷ, λαβούση τὸ ὄνομα ὡς φαίνεται ἐκ τῆς Δρυὸς ἐκείνης (Βαλλούτ = δρὺς)) καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἰωσήφ (Κάβρ-Γιουσέφ), καὶ πολλὰ πρὸς τὴν

Ἱ. Γ. συνδεόμενα ὀνόματα, ἀφικόμεθα περὶ ἐσπέραν τῆς Μεγάλης Πέμπτης εἰς Ναβλούς.

Ἡ Ναβλούς (Νεάπολις) εἶναι πόλις μεσαίας τάξεως κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθυσμόν, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 20 χιλ. κατ.. ἔχουσα δὲ καὶ ὁδοὺς καὶ ἀγορὰς ἱκανῶς καθαρὰς ὡς πόλις Τουρκικὴ, καὶ κτίρια ἰδιωτικά τε καὶ δημόσια ἱκανῶς εὐπρεπῆ. Κεῖται δὲ ἡ Ναβλούς ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Ἰσραηλιτικῆς πόλεως Σιχέμ (Σίκιμα, Ο΄.) τῆς γνωστῆς ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Ἡ Σαμάρεια, ἐξ ἧς πᾶσα ἡ περὶ Σιχέμ χώρα καλεῖται Σαμάρεια, ἔκειτο, ὡς θέλομεν εἰπεῖ, ἐν ἄλλῃ θέσει οὐχὶ δὲ ἐν τῇ τῆς Ναβλούς. Τὸ ὄνομα τοῦτο, Νεάπολις δηλονότι, ἐδόθη εἰς τὴν Σιχέμ ἢ Σίκιμα, ὅτε αὕτη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Τίτου ἀνακαινισθεῖσα ἐπωνομάσθη Νεάπολις Φλαβία (ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ γένους τῶν Φλαβίων, εἰς ὃ ἀνήκεν ὁ Τίτος) καὶ ἀποικισθεῖσα ἐγένετο ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Σαμαρείας, καίτοι ὁ Ἑβραϊκὸς ἦτοι ὁ Σαμαρειτικὸς πληθυσμὸς διετηρήθη καὶ διατηρεῖται μέχρι νῦν ἐνταῦθα. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀραβοφώνων ἐνταῦθα Ὀρθοδόξων, τῶν ἀπογόνων τῶν ἐν τοῖς Ρωμαϊκοῖς καὶ τοῖς Βυζαντινοῖς χρόνοις Ἑλλήνων κατοίκων τῆς πόλεως ἀνέρχεται ἀπλῶς εἰς ὀλίγας ἑκατοντάδας. Πλὴν δὲ τῶν 200 περίπου Ἑβραίων Σαμαρειτῶν, οἱ κάτοικοι τῆς Ναβλούς εἶναι Μωαμεθανοὶ ἀραβόφωνοι. Εἶναι δὲ οἱ Μωαμεθανοὶ οὗτοι τῆς Ναβλούς οἱ φανατικώτατοι ἴσως τῶν Μωαμεθανῶν τῆς Τουρκίας. Εἶναι ἀδύνατον διερχόμενός τις Χριστιανὸς τὰς ὁδοὺς καὶ ἀγορὰς τῆς πόλεως ἀνευ συνοδείας χωροφύλακος τινος ἢ στρατιώτου Μωαμεθανοῦ, νὰ μὴ ἐκτίθηται εἰς ὕβρεις καὶ λιθοβολισμοὺς γινομένους ὑπὸ ἀγνισπαίδων ἐνθαουνομένων καὶ προτροπομένων ὑπὸ τῶν μεγάλων.

Εἰς τοιαύτας ὕβρεις εἶναι ἐκτεθειμένοι ἰδίως οἱ φέροντες τὸ ἱερατικὸν σχῆμα. Πᾶσα ἡ ἀγαθὴ θέλησις τοῦ ἐν Νεαπόλει Τούρκου διοικητοῦ καὶ πᾶσαι αἱ πρὸς αὐτὸν ἐπικλήσεις τῶν Χριστιανῶν μένουσιν ἀτελεσφόρητοι ἀπέναντι τοῦ ἀγρίου φανατισμοῦ τοῦ μωαμεθανικοῦ πληθυσμοῦ. Εἰς γυναῖκας Χριστιανῶν (οὐδ' αὐτῆς τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐνταῦθα Ἀγγλου ἱεραποστόλου ἐξαιρουμένης) δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξέρχονται εἰς τὰς ὁδοὺς ἀσκεπτεῖς τὸ πρόσωπον, ἐλάχιστα δὲ πράγματα ἐμβάλλουσι πολλάκις εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν τῶν Χριστιανῶν. Ὁ φανατισμὸς δ' οὗτος δὲν ἐπιτρέπει καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν μεγαλο-

χωνευθείσαι μετὰ τῶν γειτόνων λαῶν. Νῦν ἐν τῇ κοιτίδι καὶ τῇ πρώτῃ ἐστία τῶν Σαμαρειτῶν ἐλάχιστον σώζεται λείψανον τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ Σαμαρειτισμοῦ. 40-50 οἰκογένειαι ἀποτελοῦσι τὴν Σαμαρειτικὴν κοινότητα τῆς Ναβλούς, ἔχουσαι συναγωγὴν ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ τὸ ἱερὸν αὐτῶν, ὡς ἐρρήθη, εἶναι ἡ κορυφὴ τοῦ Γαριζίν, ἐνθα τελεῖται ἡ θυσία. Καθ' ἕκαστον δὲ Πάσχα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τούτου μετανίσταται σύμπασα ἡ κοινότης, καὶ διαμένουσα ἐπὶ δύο ἑβδομάδας ὑπὸ σκηνάς, τελεῖ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐν Σαμαρείᾳ ἀποδημίαν οὐδεὶς ὑπῆρχε, πρὸς μεγάλην ἡμῶν λύπην, Σαμαρείτης ἐν Ναβλούς. Λέγω πρὸς λύπην καὶ μεγάλην, διότι ἡ συναγωγὴ ἦν κεκλεισμένη, καὶ δὲν ἡδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν οὔτε τὸν ἱερέα τῶν Σαμαρειτῶν, ὅστις εἶναι λείψανον ἡθικὸν ἐκπροσωποῦν δλόκληρον ἱστορίαν καὶ θρησκείαν τοῦ παρελθόντος, οὔτε τὴν περιήρημον πεντάτευχον τὴν παλαιτάτην, ἣτις διατηρεῖται ἐν τῇ συναγωγῇ ταύτῃ γραφεῖσα, ὡς λέγεται ὑπὸ τῶν Σαμαρει-

τῶν, ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου τοῦ Ἀαρών, ἀληθῶς δὲ ἀνήκουσα εἰς τὸν 1 μ. Χ. αἰῶνα, ὡς φρονεῖται. Τὸ ἱερὸν τοῦτο κειμήλιον τῶν Σαμαρειτῶν γενικῶς τηρεῖται κεκαλυμμένον ἐντὸς καλυμμάτων μεταξίνων, δεικνύται δὲ εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον συνήθως ἀντίγραφον σχετικῶς νεώτερον. Ἡ τε πεντάτευχος καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ αὐτὴ ἡ κοινότης ἡ Σαμαρειτικὴ ἡ κινδυνεύουσα νὰ ἐξαφανισθῇ παρέχουσι μέγα διαφέρον ἱστορικόν, θρησκευτικόν, ἀρχαιολογικόν, ἐθνολογικόν καὶ γλωσσολογικόν ἔτι εἰς τοὺς ἐρευνητικούς περηγητὰς τῶν ἀγίων τόπων. Ἡμεῖς ἴνα μὴ ταράξωμεν τὸν ἱερέα, ἐν τῇ τελέσει τῶν ἐορτῶν, δὲν ἀνῆλθομεν εἰς Γαριζίν, ἀναβαλόντες καὶ τοῦ Γαριζίν τὴν ἐπίσκεψιν καὶ τῆς Συναγωγῆς καὶ τῆς πεντατεύχου καὶ τοῦ ἱερέως εἰς τὸν χρόνον τῆς ἀπ' Ἱερουσαλὴμ ἐπανόδου. Ἀλλὰ δι' ἄλλης ὁδοῦ ἐπανελθόντες εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπωλέσαμεν οὕτω τὴν εὐκαιρίαν τῆς τοιαύτης ἐπισκέψεως, ὑπερθέμενοι αὐτὴν εἰς νέαν τινὰ εἰς Παλαιστίνην ἀποδημίαν, μετὰ χρόνον οὐ πολὺ θεία συνάρσει γενησομένην.

Ἔπεται συνέχεια.

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ Η ΕΞ ΑΡΙΜΙΝΙΟΥ

Τὸ τελευταῖον αὐτὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ δ' Ἀννούτσιο, τὸ ὁποῖον παιχθὲν ἐσχάτως ὑπὸ τῆς θαυμασίας Δοῦζε ἐσυζητήθη ὑπὸ πολλῶν, ἐφιλονεικήθη ὑπὸ ἀρχετῶν, ἀλλὰ ὑψώθη καὶ ὑπὸ πλείστων μέχρις οὐρανῶν, εἶνε ὅπως οὐδέποτε ἐν ἀπὸ τὰ μᾶλλον πρόσφατα καὶ τὰ μᾶλλον σπουδαῖα φιλολογικὰ γεγονότα τοῦ ἔτους. Νεωτεριστικὸν ἐξόχως, ρυθμικόν, σθηριζόμενον εἰς μόνην τὴν ὑποχρέωσιν τῆς καλονῆς, τὸ νέον αὐτὸ ἔργον τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ ἐξεδόθη καὶ εἰς ἐκτάκτως περικαλλῆς βιβλίον, μιμούμενον τὰς ἐκδόσεις τοῦ μεσαίωνος, δλόκληρον δι' ἐρυθροῦ καὶ μέλανος τύπου τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος ἐκτελεσμένον, εἰς χάριν τὴν παλαιὸν ἐκτυπωμένον καὶ μὲ ἀφελεῖς προοραφηλιτικὰς εἰκόνας καὶ κοσμήματα στολισμένον. Εἶνε ἐν τῶν αὐστηροτέρων ἀλλὰ καὶ τῶν μᾶλλον καλλιτεχνικῶν ἐκδοτικῶν ἀριστουργημάτων, τὰ ὁποῖα ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ἰταλικὴ τυπογραφία.

Ἐκ τῆς ἰδιορρυθμίου καὶ ποιητικῆς αὐτῆς τραγωδίας, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἔμβλημα τὴν καλονῆν, μεταφράζομεν κατωτέρω τὴν πέμπτην πράξιν, τὴν ὁποῖαν νομιζομεν ὥραιότεραν καὶ μᾶλλον χαρακτηριστικὴν.

Θὰ παρατηρήσουν βεβαίως οἱ ἀναγνώσται τῶν «Παναθηναίων» ὅτι εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ ὁποῖον ὁ δ' Ἀννούτσιο δίδει εἰς τὸ ἔργον του, δὲν παρεκκλίνει καὶ πολὺ τῆς παραδόσεως τοῦ Δάντου. Ὅλον του τῶντι τὸ τραγικὸν ποίημα φαίνεται ὡς ἓνα σχόλιον εἰς τοὺς δλίγους στίχους, μὲ τοὺς ὁποίους ἀθανάτως ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Θεῖας Κωμωδίας ἐδιηγήθη συμπαθῶς τὸν ἔρωτα τῆς Φραγκίσκας.

Ὁ δ' Ἀννούτσιο προσεπάθησε νὰ δώσῃ ὅλον τὸ χρῶμα τοῦ μεσαίωνος εἰς τὴν «Φραγκίσκαν», καὶ δι' αὐτὸ μᾶς παρουσιάζει μίαν αὐτὴν Ἰταλοῦ ἀρχοντος εἰς τὴν πρώτην πράξιν, μίαν πολιορκίαν πύργου εἰς τὴν δευτέραν, μίαν σκηνὴν φεουδαλικῆς ἐκδικήσεως εἰς τὴν τρίτην. Ὅλον του τὸ ἔργον συνδυάζει τὴν χάριν καὶ τὴν τραγικότητα τοῦ μεσαίωνος, τὸν ὁποῖον τόσον καταλλήλως ὁ Βερλαῖν ἐχαράκτηρισεν ὡς «γιγάντιον καὶ λεπτόν».

Ὡς πρὸς τὴν πλοκὴν τοῦ ἔργου, αὕτη εἶνε ἀπλουστάτη. Ὁ Παῦλος Μαλατέστας ζητεῖ εἰς γάμον διὰ τὸν ἀδελφόν του τὴν Φραγκίσκαν, θιγατέρα τοῦ Γουίδο τοῦ ἐκ Πολέντα. Ἡ Φραγκίσκα βλέπουσα πρῶτον τὸν Παῦλον καὶ ἀπατηθεῖσα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν της, ἡ ὁποία τῆς λέγει ψευδῶς ὅτι αὐτὸς θὰ εἶνε ὁ σύζυγος δέχεται καὶ ἀναχωρεῖ μετ' αὐτοῦ.

Τὴν ἀπάτην ἀνακαλύπτει μόνον κατὰ τὴν πρώτην τραγικὴν τοῦ γάμου ἡμέραν, ἀλλὰ μολονότι πλέον ἀπεχθάνεται τὸν Παῦλον διὰ τὴν ἀπάτην του, δὲν δύναται νὰ μὴ τὸν ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Παῦλος σύρεται μαγνητικῶς εἰς τὸν ἔνοχον αὐτὸν ἔρωτα. Τέλος καὶ οἱ δύο παραδίδονται μοιραίως, ἱλιγγιωδῶς, ὡς κατὰ θεῖαν καταδίκην, εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων καὶ ζοῦν κρυφίως μίαν ζωὴν θερμὴν καὶ παράφρονα.

Ὁ μικρότερος ὁμῶς γυναικάδελφος τῆς Φραγκίσκας, ὁ διεφθαρμένος καὶ σκληρότατος Μαλατεστίνου, ὅστις αἰσθάνεται καὶ αὐτὸς ἔνοχον ἔρωτα πρὸς τὴν Φραγκίσκαν, θέλων νὰ τὴν ἐκδικηθῇ διότι ἐκείνη τὸν ἀπώθησε, καταγγέλλει τοὺς ἔρωτάς της μὲ τὸν Παῦλον εἰς τὸν κοινὸν ἀδελφόν καὶ σύζυγον τῆς Φραγκίσκας Ἰωάννην τὸν Χωλόν.

Καὶ τὸ μοιραῖον τέλος ἐπέρχεται. Ὁ Ἰωάννης προσηγορεύεται ὅτι ἀναχωρεῖ μετὰ τοῦ Μαλατεστίνου, καὶ ὅταν ἡ νύξ ἐπέρχεται, ὅταν οἱ δύο ἐρασταὶ ἀνενόχλητοι, ὄνειρευόμενοι μακροὺς ἔρωτας παραδίδονται εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων, ὁ σύζυγος ἐπέρχεται ὡς ἐκδικητὴς, καὶ τοὺς φονεῖ, καὶ τοὺς παραδίδει, ὡς λέγει καὶ ὁ Δάντης, ἐνωμένους εἰς ἓνα θάνατον.

Ἡ τραγωδία τοῦ δ' Ἀννούτσιο εἶνε γραμμένη εἰς στίχους ἀπολύτως ἐλευθέρους, εἰς στίχους ἔχοντας ὡς μόνον κανόνα τὸ αἶσθημα τοῦ ποιητοῦ, εἰς στίχους μὴ ἔχοντας οὔτε μέτρον, οὔτε συνίτησιν, οὔτε ὁμοιοκαταληξίαν, ἀλλ' ὑπακούοντας εἰς ἓνα μύχιον ἁρμονικὸν ρυθμόν, ἀνάλογον μὲ τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους σημαίνουν. Ὁ συγγραφεὺς θέλων νὰ γράψῃ τὴν τραγωδίαν του, καὶ πρῶτην φρονὴν ἐν δραματικῷ ἔργῳ ὑπαχθεῖς εἰς τὸν κανόνα τῶν

σίγῳν, ἠθέλησε νὰ μείνῃ ἀπολύτως ἐλεύθερος, προπόντων μακρὰν παντὸς δεσμοῦ καὶ παντὸς περιορισμοῦ τῆς σκέψεως.

Ἄλλως τε ὑποθέτομεν ὅτι ἡ πέμπτη πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ὀλόκληρον μεταφράζομεν, δύναται νὰ δώσῃ ἀρκετὰ πλήρη ἰδέαν τοῦ ἔργου αὐ-

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

Εμφανίζεται πάλιν τὸ ἐστολισμένον ἑνωτήριον καὶ ἡ κλίνη μὲ τὰ παραπείσματα, καὶ τῶν μουσικῶν ἡ ἐξέδρα καὶ τὸ ἀναλόγιον ἐπὶ τοῦ ὁποῖον ἄρχει τὸ κλειστὸν βιβλίον. Τέσσαρες ἐκ κηροῦ λαμπάδες καίον ἐπὶ σιδηρῶν κηροπηγῶν καὶ δύο φανοὶ ἐπὶ ὑψώματος μικροῦ. Τὰ ἐξέδρα τῶν παραθύρων εἶνε ἀνοικτὰ εἰς τὴν ἡρεμὸν νύκτα. Εἰς τὸ παράθυρον εὐρίσκεται ἡ γλάστρα μὲ τὸν βασιλικὸν καὶ πλησίον ἐπὶ χροσοῦ πινάκιον βότρυς νέων σταφυλῶν.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ. — Διὰ μέσον τῶν χωρισμένων παραπείσμάτων τῆς κλίνης φαίνεται ἡ Φραγκίσκα ἡ ὁποία κατεκλίδη χωρὶς νὰ ἐκδύῃ. Λευκοφόροι αἱ γυναῖκες τῆς ἀκολουθίας τῆς, μὲ καλυμμένον τὸ πρόσωπον διὰ λευκῶν ἐλαφρῶν ταινιῶν, κάθονται ἐπὶ χαμηλῶν σκιμ- πόδων καὶ ὁμιλοῦν σιγὰ διὰ νὰ μὴν ἀρτυνίσουν τὴν κυ- ρίαν των. Πλησίον των ἐπὶ τραπέζιον εὐρίσκονται ἀ- ποτεθειμένα πέντε μικραὶ ἀργυραὶ ἐσβεσμένοι λαμπάδες.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ὁ ὕπνος τὴν ἐπῆρε. Κοιμᾶται.

Ἡ Ἀνθοῦσα ἐγείρεται καὶ πλησιάζει σιγὰ εἰς τὴν κλί- νην, ἀκροάζεται καὶ ἔπειτα ἐπιστρέφει εἰς τὸ κάθισμά της.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Κοιμᾶται, ναί. Καὶ εἶνε τόσο ὠραία.

ΛΙΓΕΡΗ

Ὅσο πλησιάζει πρὸς τὸ καλοκαῖρι γίνεται καὶ πειὸ ὠραία.

ΑΛΛΑ

Ὅπως τὰ σιάχνα.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ὅπως

ἡ παπαροῦνα.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ὁραῖο

καλοκαῖρι, μὴ φεύγῃς!

Ἡ νύχτες πηγαίνουν ὁλοένα στὴ δροσιά.

Σὰς ἔρχεται ἡ δροσιά καὶ σὰς;

ΑΛΛΑ

Ἀπὸ τῆ θάλασσα ἀνεβαίνει

γλυκειὰ ἡ δροσιά.

Μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸ παράθυρον εἰσ- πνέει παρατεταμένως.

τοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ φήμη ἀντήχησεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τὸ ὁποῖον ὤθησεν εἰς μίμησιν, τὸ ὁποῖον κατέστησε τοὺς ἔρωτας τῆς Φραγκίσκας ἐπικαίρους καὶ τὸ ὁποῖον προσέθεσεν ἀκόμη ὠραίας φράσεις καὶ ὠραία σχήματα εἰς τὸ ἥδη πλούσιον ἔργον τοῦ δ' Ἀννούτσιο.

N. E.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ἔρχεται τὸ φθινόπωρο μὲ σταφύλια καὶ μὲ σῦκα πλημμυρισμένα τὰ χέρια.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Σταφύλια καὶ σῦκα εἶνε τὰ δῶρα του.

ΛΙΓΕΡΗ δεικνύουσα τὸ πινάκιον.

Κόψε

ἕνα τσαμπί, Ἀδονέλλα, καὶ δώσε μας σταφύλι.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ἄ, τί λαίμαργη!

ΛΙΓΕΡΗ

Καὶ σέ, τὰ σάλια τρέχουν.

Ἡ Ἀδονέλλα κόπτει μίαν ὠραίαν σταφυλὴν ἀπὸ τὸ πινάκιον τὸ ὁποῖον εἶνε τοποθετημένον εἰς τὸ παράθυρον. Ἐπειτα ἐπιστρέφει εἰς τὸ κάθισμά της καὶ κρατεῖ κρε- μαμένην τὴν σταφυλὴν τὴν ὁποίαν τρώγουν ὡγα ὡγα αἱ σύντροφοί της.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Εἶνε μωσκάτο καὶ γλυκό.

ΑΛΛΑ

Τὸ τρώγουν μὲ τὴ φλύδα.

ΛΙΓΕΡΗ

Τρώγεται ὅλο μὲ κουκούτσια, μὲ φλύδια.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ἔχει καὶ ὠγες ξυνές.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ὅσες στὸν ἴσχιό ὠρίμασαν.

Τρώγουν ἐπ' ὀλίγον σιωπηλαί.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Τὶ σιωπὴ ..

ΑΛΛΑ

Τὶ σιγαλιά ..

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Τὴν ἄγκυρα σηκώνει μὴ γολέτα.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Σῶπα νὰ μὴ σέ ἀκούσῃ ἡ κυρά.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Μήπως καὶ ἡ κυρά τάχα ἀναπνέει!

ΛΙΓΕΡΗ

Ὁ ἄρχων Παῦλος ἔμεινε;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Σιωπὴ.

Ἡ Φραγκίσκα ἀφίνει κατ' ὕπνου γογγυσμόν.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Εὐπνῆ.

Ρίπτει ἀπὸ τὸ παράθυρον τὴν σταφυλὴν. Ἡ Ἀνθοῦσα ἐγείρεται πάλιν, πλησιάζει τὴν κλίνην καὶ ἀκροάζεται.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ὅχι, δὲν ἐξύπνησε, στὸν ὕπνο της γογγύζει.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ὁνειρεύεται.

ΑΛΛΑ

Καὶ τάχα, Ἀμάραντη, τὸ ξέρεῖ ἡ κυρία πῶς δὲν γογγύζει ὁ σκλάβος πευὰ ἐπειδὴ τοῦ ἔκοψαν τὴν κεφαλὴ του;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Βέβαια

πῶς τὸ ξέρεῖ.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ἰσως καὶ αὐτὸ ὀνειρεύεται.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ποῖος ξέρεῖ πόσο ἀπόψε θ' ἀγρυπνήσωμε.

ΑΛΛΑ

Νυστάζεις, Ἀδονέλλα;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Κάτω τὴν περιμένει στὴς σκάλες ὁ Σιμονέτος μὲ τὸ πύρερο.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Καὶ σένα ποῖος σέ περιμένει; Ὁ κυνηγός, ποῦ ἡ ἀγάπη τὸν τρώγει.

ΑΛΛΑ

Σιωπὴ. Τὴν κυρία ξυπνᾷτε... Σιωπήσατε.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Τραγοῦδια

δὲν θέλει ἀπόψε ἡ ἀρχόντισσά.

ΛΙΓΕΡΗ

Εἶνε κουρασμένη.

ΑΛΛΑ

Καὶ ὁ σκλάβος

δὲν βογκᾷ.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ὁ ἄρχοντας Μαλατιστίνος ἔκοψε τὴν κεφαλὴ του.

ΑΛΛΑ

Ἀλήθεια λές;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ναὶ σήμερα τὸ δειλινό.

ΑΛΛΑ

Πῶς τὸ ξέρεις;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ἡ Σμαραγδὴ μοῦ τὸ εἶπε. Καὶ τὸν εἶδε ὅταν ἔφρευγε ὁ ἄρχοντας Ἰωάννης νὰ δένη στὴν ἀντλή ἕναν ὄγκο στὴ σέλλα του. Καὶ ἦταν ἡ κομμένη κεφαλὴ.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ποῦ τὴν πηγαίνουν;

ΛΙΓΕΡΗ

Σὲ ποιὸν τὴν πηγαίνουν;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Καὶ τώρα πηγαίνουν στὸ περιγιάλι κάτω ἀπὸ τὰ στρα μὲ τὴν κομμένη τὴν κεφαλὴ!

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ποῦ θὰ σταθοῦνε;

ΑΛΛΑ

Στὴν κόλασι νὰ πᾶνε ἔφρευε καὶ νὰ σταθοῦν.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Τώρα μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀναπνέῃ στὸ σπύι αὐτό, τώρα ποῦ λείπει ὁ κουτσὸς καὶ ὁ στραβός.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Καὶ ἔτρεχε τὸ αἶμα,
Ἀμάραντη;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ἀπὸ ποῦ;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ἀπὸ τὸν ὄγκο·
ἐκεῖ... στὴ σέλλα ἐπάνω.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Δὲν καλοεῖδα. Στὴν αὐλὴ
σκοτάδι ἦταν. Μόνο
ξέρω πῶς τὴν αἰθουσα ἐπλυνε
τῶν ἱερῶν
ἢ Σμαραγδῆ.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Θὺ φθάνουν τώρα στὴν Καθολικὴ.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Μακρὸν ἄς τοὺς κρατῇ ὁ θεός·
καὶ ἄς μὴ τοὺς ξαναἰδοῦν τὰ μάτια μας.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Καὶ τὸ ἄλογο τρομάζει,
ὅταν μυρίζεται, νεκρό
τὸ κεφάλι νὰ κρέμεται
στὴ νύχτα.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Πῶς ὁ βασιλικὸς μυρίζει τὴ νύχτα!

ΛΙΓΕΡΗ

Πόσο μεγάλωσε! Τὴ γλάστρα ἐπλημμύρισε
καὶ ξεχυλίζει.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Σὺ, ποῦ ξέρεις, Ἀμάραντη, διηγήσου μας
τῆς Λισσαβέτας τῆς καλῆς τὴν ἱστορία,
ποῦ ἀπὸ τὴ Μεσσηνία ἦτανε καὶ ἕνα νέο
ἀπὸ τὴν Πίζα ἀγαποῦσε ποῦ τῆς τὸν ἐσκότωσαν
τὰ ἀδελφία τῆς, κρυφά, καὶ ἐκείνη εὗρε
τοῦ ἀγαπητικοῦ τῆς τὸ πτώμα,
καὶ τὸ κεφάλι ἔκοψε καὶ τῶθαψε
σὲ μιὰ γλάστρα μὲ ἕνα βασιλικὸ ἐπάνω,
καὶ ἔκλαψε στὴ γλάστρα μέσα
καὶ μὲ τὰ δάκρυά τῆς βλάστησε,
καὶ πῆλωσε
καὶ ὑψώθηκεν ὁ βασιλικός...
Διηγήσου τώρα, Ἀμάραντη, σιγά, σιγά,
ἐνῶ ἀργυροῦμε.

Ἡ Φραγκίσκα γογγύζει ἰσχυρότερον καὶ παύσεται
ἀγωνισα κατ' ὕπνου. Αἱ γυναῖκες ἀναπνέουσιν.

ΑΛΛΑ

Ταραγμένος φαίνεται ὁ ὕπνος τῆς.
Κατὰ τὰ ὄνειρά τῆς εἶνε.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Κοιμᾶται κατὰ καὶ ἐφιάλης
τὸ στήθος τῆς βαρύνει.

ΛΙΓΕΡΗ

Τάχα νὰ τὴν ξυπνήσωμε;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ὁχι, εἶνε κακό, ἔξαρνα,
τὴν καρδιά ποῦ κατὰ ξανοίγει
νὰ ἐξυπνῇ κανεὶς.
Δὲν ξέρομε ποῖαν ἀλήθεια μπορεῖ τώρα νὰ βλέπῃ.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Τὰ ὄνειρά τῆς πάντοτε
τῆς ἐξηγεῖ ἡ σκλάβα.

ΣΚΗΝΗ Β' Ἡ Φραγκίσκα βάλει κραγιὸν τρόμου
ἐγείρεται τῆς κλίνης καὶ φαίνεται ὡς θέλουσα νὰ φύγῃ,
ὡς ἀγρίως καταδιωκομένη καὶ σείει τὰς χεῖρας πρὸς τὰ
ἰσχία ὡς θέλουσα νὰ ἀπελευθερωθῇ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Ὁχι, ὄχι Ἐγὼ δὲν εἶμαι. Δὲν εἶμαι ἐγώ.
Ὁχι... Βοήθεια. Νὰ μὲ σπαράξουν θέλουν.
Νὰ μοῦ πάρουν τὴν καρδιά.
Βοήθεια, Παῦλε.

Ἀναφρονεῖ, στέκει καὶ σιρέφεται περὶ ἐαυτὴν ὥρᾳ,
ἀσθμαίνουσα, ἐνῶ αἱ κυρία τῆς ἀκολουθίας τῆς τὴν πε-
ριτριγυρίζουν ἐντρομοὶ προσπαθοῦσαι νὰ τὴν ἐγκαρδιώσουν.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Εἴμεθα ἐδῶ, δέσποινα.
Εἴμεθα ἐμεῖς. Κυτᾶχτε.

ΛΙΓΕΡΗ

Τρομάξατε πολὺ.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Κανεὶς δὲν εἶνε.
Μόνοι μας εἴμαστε ἐδῶ. Κανεὶς δὲν σᾶς πει-
ράζει, δέσποινα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ ἀφυπνισμένη.

Τί εἶπα! Ποῖον ἔκραξα!
Τί ἔκαμα, Θεέ μου!

ΑΛΛΑ

Κάτι ὄνειρο κακό, κυρία,
ὠνειρευθήκατε.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Καὶ τώρα ἐτελείωσε καὶ εἴμαστε ἐμεῖς,
καὶ γύρω ὅλα ἡσυχάζουν.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Εἶνε ἀργά;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ἀπὸ τὸ μέτωπό σας ὁ ἴδρωτας στάζει.
Τὴν σπογγίζει.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Εἶνε περασμένη ἡ ὥρα; Ἀμάραντη, Ἀνθοῦσα,
Ἄλδα. Κάτασπρες εἰσθε ὅλες.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Τέσσερης ὥρες νύχτα,
κυρία μου, θὰ εἶνε.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πόσον κοιμήθηκα πολὺ! Καὶ ἡ Σμαραγδῆ;
Ποῦ εἶνε ἡ Σμαραγδῆ;
Ἀκόμῃ δὲν ἐγύρισε;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Δὲν ἐγύρισε.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Διὰτὶ ἀκόμῃ δὲν ἐγύρισε;

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ποῦ, κυρία, τὴν ἐστεύλατε;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Μήπως εἶναι ἐδῶ, καὶ ὁ ὕπνος σᾶς γέλασε;
Τὴν εἶδατε νὰ ἔλθῃ;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ὁχι, καμμία δὲν ἔκλεισε μάτι.
Ἀργυροῦμε,
Κυρία.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Ἦλθε μὴπως
καὶ ἔμεινε στὴν πόρτα ὀπίσω καὶ ἔπρεσε,
ὅπως τὸ κάνει πάντα;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Κύταξε.
Εἶνε καὶ ἴσως, Ἀδονέλλα.

Ἡ Ἀδονέλλα πηγαίνει, διανοίγει τὸ παραπέτασμα, ἀνοίγει
τὴν θύραν καὶ παρατηρεῖ.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Σμαραγδῆ!
Σμαραγδῆ... Δὲν ἀποκρίνεται κανεὶς
κανεὶς δὲν εἶνε. Ὅλα ὀλοσκότεινα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Κράξε,
ἀκόμῃ κράξε.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Σμαραγδῆ!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πάρε φῶς.

Ἡ Ἀμάραντη πέρνει μίαν μυζοῦν λαμπάδα τὴν ἀνά-
πτει ἀπὸ τὸν φανὸν καὶ βαδίζει εἰς τὴν θύραν ὅπου ἀνα-
ζητεῖ μετὰ τῆς συντρόφου τῆς.

Ἀπὸ πολὺν τόρα ὥρα ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἐπιστρέψῃ.
Τί τάχα τὴν εὗρε; Μόνος ὁ θεός
μπορεῖ νὰ τὸ ἡξεύρῃ. Καλὸ ὅμως δὲν θὰ εἶνε
βέβαια.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ἀκόμῃ

τοῦ ὄνειρου ἡ ἀγωνία δὲν σᾶς πέρασε,
κυρία.

ΛΙΓΕΡΗ

Τὸν καθαρόν ἀναπνεύσατε ἀέρα.
Γλυκεῖα εἶνε ἡ νύχτα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Γεννήθηκε

στὸν οὐρανὸ νέο φεγγάρι;

ΑΛΛΑ

Τώρα στὰ βουνὰ γεννέται ἴσως·
καμμιὰ ὅμως στὴ θάλασσα δὲν ἔρχεται λάμψις.
Ἐπιστρέφει ἡ Ἀδονέλλα μετὰ τῆς Ἀμαράντης. Ἡ μία
σβύνει τὴν λαμπάδα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ ἀγωνισμένη.

Λοιπὸν; Ἐγύρισε;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Κανεὶς, κυρία,
δὲν εἶνε.

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Σκοτάδι καὶ σιωπὴ παντοῦ·
ὅλοι κοιμῶνται τοῦ σπιτοῦ
οἱ ἄνθρωποι.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ἐγὼ εἶδα μόνον.
Σταματῇ περὶ τοῦ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Εἶδατε μόνον... ποιόν;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Κάποιον,
κυρία, ποῦ ἐκεῖ ὁρθὸς στέκει...
ἐκεῖ στὸν τοῖχο ἀκουμβημένος...
σὰν ἄγαλμα... μονάχος... Καὶ ἡ ζώνη του

έλαμπε . . . "Οχι, κυρία μου,
μὴ τρομάξετε.

Πλησιάζει περισσότερο εἰς τὴν Φραγκίσκαν καὶ χαμη-
λώνει τὴν φωνήν.

Ὁ ἄρχοντας ὁ Παῦλος.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ κάτωχρος.

Γιατί;

ΑΔΟΝΕΛΛΑ

Θέλετε, κυρία, νὰ σὰς χτενίσω
γιὰ νὰ κοιμηθῇτε;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Οχι,

ὑπνὸ δὲν ἔχω πλέον. Θὰ περιμένω.

ΑΔΑΔ

Νὰ σὰς λύσω τὰ ὑποδήματα;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Νὰ σὰς χύσω μυρωδιές;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Οχι νὰ μείνω ὅπως εἶμαι θέλω.

Δὲν ἔχω ὑπνὸ.

Θὰ περιμένω
τὴ Σμαραγδῆ.

ΛΙΓΕΡΗ

Εἰς ἀναζήτησίν της

νὰ πᾶμε.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Κουρασμένη εἶνε τόσο
τὴν ἡμέρα ἢ δύστηνη, ποῦ κοιμᾶται
ὅπου σταθῇ κάποτε.

Θὰ τὴν βοῦν ἵσως κοιμισμένη
στὴ σκάλα κάτω.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πηγαίνετε, πηγαίνετε.

Καὶ ἐγὼ ὡς τότε θὰ διαβάσω.

Φέρε μὲν λαμπάδα,

"Αἰδα.

"Η "Αἰδα λαμβάνει μίαν λαμπάδα καὶ τὴν φέρει ἐπὶ
τοῦ ἀναλογίου ὅπου τὴν τοποθετεῖ εἰς τὴν θέσιν της ἄνω-
θεν τοῦ βιβλίου.

Πηγαίνετε τώρα.

Κάτασπρες ὅλες εἶσθε! Εἴδατε καὶ σεῖς
Τὸ καλοκαῖρι πέθανε!

Εἴδατε τὸ δειλινὸ ἀπόψε

Τὰ χελιδόνια ποῦ ἐπέταξαν καὶ ἔφυγαν;

"Ημουν ἐκεῖ

εἰς τὰ βουνά

ὅπου ἀργὰ

ὁ ἥλιος ἔπεφτε.

Μοῦ φαίνεται πῶς ὅλα δὲν ἔφυγαν τὰ χελιδόνια.

Τὰ ἄλλα αὐριο ἴσως θὰ φύγουν.

Στὸν πύργο θὰ ἀνεβῶ γιὰ νὰ τὰ ἰδῶ.

Καὶ σεῖς θὰ τραγουδήσετε

ἓνα χοροῦ τραγοῦδι, ὅπως εἰς τὴν μαρτιάτικη
τότε γιορτῇ.

ΑΔΑΔ

Ναί, Κυρία.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Καὶ θὰ ἔχετε αὐριο χορό.

Τὸ φόρεμα τὸ μαῦρο

ἐπάνω στὸ λευκὸ αὐτὸ σας φόρεμα νὰ ὀρίσετε,

καὶ ἔτσι θὰ μοιάσετε

τὴν «χαρούμενη τὴν ὑπαρξί».

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ναί, δέσποινα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πηγαίνετε, πηγαίνετε.

Ἀνοίγει τὸ βιβλίον. Ἐκάστη τῶν λευκοφόρων λαμβάνει
τὴν μισρὰν της λαμπάδα καὶ πρῶτον ἡ Ἀδονέλλα πη-
γαίνει πρὸς τὸν λυχνιστάτην καὶ ὑψουμένη ἐπὶ τοῦ ἄκρου
τῶν ποδῶν ἀνάπτει αὐτήν. Καὶ ὑποκλινομένη φεύγει ἐνῶ
ἡ Φραγκίσκα ἀκολουθεῖ διὰ τῶν βλεμμάτων.

Πηγαίνεις, Ἀδονέλλα;

"Η Ἀμάραντη κάμνει τὸ ἴδιον.

Καὶ σὺ, Ἀμάραντη, φεύγεις;

"Η Λιγερὴ κάμνει τὸ ἴδιον.

Καὶ σὺ φεύγεις, Λιγερή;

"Η "Αἰδα ἐπίσης.

Καὶ σὺ, "Αἰδα, φεύγεις;

Φεύγουν ὅλα· τελευταία μένει ἡ Ἀνθοῦσα καὶ θέλει καὶ
αὐτὴ νὰ ἀνάψει τὴν λαμπάδα της ἀλλὰ μικροτέρα ὄλων
δὲν φθάνει.

"Ω! Ἀνθοῦσα, εἶσαι πολὺ μικρά,

καὶ τὴν λαμπάδα σου

νὰ ἀνάψεις δὲν μπορεῖς.

Εἶσαι ἢ πεῖν τρυφερόν,

μικρὰ περιστορέα.

"Η Ἀνθοῦσα στρέφεται μειδιῶσα.

"Ελα ἔδω.

"Η νεῆς πλησιάζει. Ἡ Φραγκίσκα θωπεύει τὴν κό-
μην της.

Πῶς εἶσαι ξανθὴ καὶ πῶς

μὲ τὴν ἀδελφὴ μου

μοιάζεις! Τὴν θυμᾶσαι

σὺ τὴν Σμαριτάνα.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ναί, κυρία,

δὲν λησιμονῶ τὴ γλύκα της.

Εἰς τὴν καρδιά μου, ὅπως

τοὺς ἀγγέλους, τὴν ἔχω πάντα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Ηταν γλυκειὰ

ἡ ἀδελφὴ μου, Ἀνθοῦσα, ἀλήθεια;

Πῶς ἤθελα μαζί μου νὰ τὴν εἶχα ἀπόψε

καὶ νὰ ἔστρωσε τὸ κρεββατάκι της

εἰς τὸ δικό μου κοιτὰ

τὸ κρεββατάκι. Καὶ ἂν ἀκόμη μπορούσα

τὴ φωνή της νὰ ἀκούσω,

ὅταν ἐπήγαινε ξυπόλητη στὸ παραθύρι

μὲ γυμνὰ τὰ πόδια της καὶ μοῦ ἔλεγε

καὶ ἔλεγε:

«Φραγκίσκα, γεννήθηκε τὸ ἄστρο ἡ Ἀφροδίτη

καὶ ἔφηνεν, ἐσβύστηκεν ἡ πούλια».

ΑΝΘΟΥΣΑ

Δακρύζετε, κυρία!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Καὶ σὺ τρέμεις Ἀνθοῦσα;

"Ετσι καὶ ἐκεῖνη ἔκλεγε ἔξαφνα

καὶ τὴν καρδοῦλα της ἄκουγα νὰ κτυπᾷ καὶ ἔλεγε:

"Αδελφὴ μου, ἄκουσε καὶ μὴ φύγης καὶ μείνε

μὲ ἐμὲ ἔδω ποῦ γεννηθήκαμε.

Μὴ φύγης.

Καὶ ἐγὼ τῆς ἔλεγα: Δέσε με

μαζὺ σου, δέσε με

καὶ μὲ ἓνα πέπλο σκέπασέ με.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Τὴν καρδιά μου σχίζετε,

κυρία.

Τὶ μελαγχολία

σὰς δέρνει!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Οχι, μὴν κλαῖς.

Εὑαίσθητη εἶσαι. Τώρα ἄναψε

ἔδω τὴ λαμπάδα.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Θέλετε νὰ μείνω; Στὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ σας

θὰ πέσω καὶ θὰ κοιμηθῶ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Οχι, Ἀνθοῦσα, τὴ λαμπάδα σου

νὰ ἀνάψεις καὶ νὰ φύγης μὲ τοῦ θεοῦ τὴν εὐχή.

"Η Σμαριτάνα τὴν ἀδελφὴ της ἴσως σκέπτεται.

"Η Ἀνθοῦσα ἀνάπτει τὴν λαμπάδα της ἐκ τοῦ φανοῦ
καὶ κλίνει διὰ νὰ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά της Φραγκίσκας.

"Ελα

μὴν κλαῖς. Περιοῦν καὶ φεύγουν

ἡ θλιβερὴς ἡ σκέψεις. Αὐριο θὰ τραγουδήσ.

"Ελα, πήγαινε.

"Η νεῆς στρέφεται πρὸς τὴν θύραν καὶ πορεύεται
σιγά. Ἐνῶ πρόκειται νὰ ἐξεέλθῃ, ἡ Φραγκίσκα ὑπακούουσα
εἰς προαίρεσιν,

Φεύγεις, Ἀνθοῦσα;

ΑΝΘΟΥΣΑ

"Οχι. Μαζὺ σας μένω, δέσποινα.

"Ως ποῦ ἡ Σμαραγδῆ νὰ ἔλθῃ,

τοῦλάχιστον πληροφοσὶν σας νὰ μείνω

ἀφήσετέ με..

"Η Φραγκίσκα διστάζει.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πήγαινε.

ΑΝΘΟΥΣΑ

"Ο θεὸς νὰ εἶνε μαζί σας, δέσποινα.

Ἐξέρχεται τελευταία.

ΣΚΗΝΗ Γ'. Ἀκούεται ὁ θόρυβος τῆς κλειομένης ἐξω-
θύρας. Ἡ Φραγκίσκα μένει μόνη, κάμνει ὀλίγα βήματα
πρὸς τὸ παραπέτασμα καὶ ἔπειτα σταματᾷ ἀκροαζομένη.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Ετσι καὶ ἡ τύχη μου φεύγει.

Πλησιάζει, ἀποφασισμένη, τὴν εἴσοδον.

Θὰ τὸν καλέσω.

Ἀκόμη ἐκεῖ μένει. Καρτεροῦσε ἀκίνητος

στὸν τοῖχο ἀκουμβησμένος

σὰν ἄγαλμα, μονάχος. Καὶ ἔλαμπε

στὸ σκοτάδι ἡ ζώνη του. Ποιὸς μοῦ τὸ εἶπε

ποιός; καὶ πότε; Τίποτε δὲ θυμοῦμαι.

Καὶ φαίνεται σὰν νὰ φεγγοβολᾷ μέσα ἀπὸ τὴν
περικεφαλαία τὸ πρόσωπό του.

Διέρχονται ἀπὸ τὴν ἀνάμνησίν της ὡς ἀστράται αἱ
ὀπτασίαι.

Ἀκίνητος στέκεται μέσα στῆς λόγχες

τῶν στοαιωτῶν.

Στὰ μαλλιά του τὸ βέλος βυθίζεται.

Ἐσβύστηκε τῆς ἀπάτης ἡ κηλίδα.

Καὶ τὸ ποτήρι κενώνει ἔπειτα

κλίνοντας τὸ κεφάλι.

Πῶς εἶνε μακρὰ! πῶς ὅλα φεύγουν!

"Ο ἐχθρὸς ἔχει στὸ χέρι του

τὸ μυστικόν.

«Θὰ γίνω δικαστής,

γιὰ ἀγάπη σου» μοῦ εἶπε.

Ἀλλὰ δὲν θὰ χωρίσῃ τὰ χεῖλιά

ὁ σίδηρος.

Δὲν χωρίζει τὴ φωτιά.

Πανᾶται φλογερὰ καὶ ἄσπερος ὑπὸ τῆς ψυχῆς τῆς τοῦ
συγκλονισμοῦ.

Δὲν χωρίζει τὴ φωτιά ποῦ καίει.

Φθάνουσα πρὸ τοῦ δίσκου λαμβάνει τὸν μικρὸν ἐξ ἀ-
γύρου καθρέπτην καὶ κατοπτρίζεται.

Ὡ σιωπή, βαθὺ νερό, κάτωχο
φέρετρο τοῦ προσώπου μου,
τοῦ νεκροῦ! Ποιά τάχα φωνὴ μοῦ λέγει
πῶς ποτέ,

ὥραιότερα δὲν ὑπῆρξα;

«Καὶ ἔζησα στὴ σιγαλιά τῆ φλογερῇ

τῶν ματιῶν σου

μὲ δύναμι ἀπερίγραπτη,

ἐκεῖ πολεμῶντας μόνος».

Ναί, ἡ φωνὴ του κραίει

στὴν καρδιά μου μέσα

καὶ τὸ αἷμα μου ὅλο φεύγει.

Ἄχ!

Ἀνακινεῖται ἀκούουσα τὰ κτυποῦν σιγὰ τὴν θύραν
Ἀφίνει τὸν καθρέπτην, σβύνει τοὺς φανούς, πηγαίνει ἀσθ-
μαίνουσα καὶ καλεῖ.

Σμαραγδῇ! Σμαραγδῇ!

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Φραγκίσκα!

Ἐκεῖνη ἀνοίγει μὲ ζωηρότατον κίνημα.

ΣΚΗΝΗ Δ'. Μὲ τὴν ἀγωνίαν τῆς δίψης οὐπτεταί εἰς
τὰς ἀγκάλας τοῦ ἐραστοῦ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Παῦλε! Παῦλε!

Εἶνε ἐνδεδυμένος ἐκεῖνος ὅπως καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ
ἐσπερινοῦ καὶ ἔχει ἀποκαλυμμένη τὴν κεφαλὴν. Ἡ γυνὴ
εὐρίσκειται εἰς τὰς ἀγκάλας του.

ΠΑΥΛΟΣ

Ποτὲ τόσο τρολλή, ζωὴ μου, δὲν ὑπῆρξε
γιὰ σὲ ἢ ἐπιθυμία μου. Αἰποφύχησαν
μέσα μου ἡ φλόγες ποῦ εἰς τὰ μάτια σου
ζοῦν.

Καὶ ἐχάρετο ἡ δύναμίς μου

στὴ νύχτα καὶ ἔφρευγε

ἀπὸ τὸ στήθος μου

σὰν ἕνας ποταμὸς

τρομερὸς

ἀπὸ αἷμα.

Καὶ εἶχα τὸν φόβο στὴν ψυχὴ σὰν

ἐκείνην τὴν ὥρα τῆ σκοτεινῇ

ποῦ μὲ ἐδοκίμασες σὺ θεὸ μπροστά.

μὲ τὸ τόξο,

καὶ μὲ ἀνέβασες

σὺ ὕψος

ἀπὸ τὸ ὅποιον

κανεῖς ποτε δὲν γύρισε.

Εἶνε προῦ τάχα; Εἶνε προῦ ἀπὸ τόρα!

Ὅλα τὰ ἀστέρια

κλίνουν σὰ μαλλιὰ σου ἐπάνω

τὰ χυμένα στὴ σιγὰ

ὅπου χεῖλη δὲν τὰ φθάνουν!

Ἐπανειλημμένως κλίνει καὶ τῆς ἀσπάζεται περιπαθῶς
τὴν κόμην.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Συγχώρησέ με,

συγχώρησέ με. Σὲ ἔβλεπα

μακρονό, μακρονό καὶ σιωπηλὸ

μὲ ἀκίνητα τὰ μάτια

ὅπως ἦσαν μὲς σὲ τὰ ἀδάμαστα τότε δόρατα.

Ἔνας γδοῦπος σκληρὸς μοῦ ἐκλόνισε

τὰ στήθη

περισσότερον ἀπὸ μιὰ φορὰ σὰ μαχαίρι

καὶ ἐνόμισα πῶς ἤμουνα

πесμένη καὶ ἔρημη

σὲ πέτρες ἐπάνω.

Καὶ εἶδα πάλι τὸ ὄνειρο

ἐκεῖνο, ποῦ ἀπὸ πολλὴν καιρὸ τόρα βλέπω,

τὸ ὄνειρο τὸ ἄγριο ποῦ μὲ σπαράζει,

καὶ ἐγέμισα ὅλη ἀπὸ φόβο καὶ μὲ εἶδαν

τὰ τρέμω

τὰ κλαίω

αἱ γυναῖκες μου ὄλαις.

ΠΑΥΛΟΣ

Νὰ κλαῖς!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Συγγνώμην, συγγνώμην,

γλυκὲ μου φίλε. Μὲ ἐξύπνησες

καὶ ἀπὸ κάθε ἀγῶνα μὲ ἐλευθέρωσες.

Καὶ αὐγὴ δὲν εἶνε ἀκόμη καὶ στὴ θάλασσα

δὲν φεύγουν τὰ ἄστρα,

καὶ ἀκόμη δὲν πέθανε

τὸ καλοκαῖρι, καὶ εἶσαι δικός μου

καὶ ὅλη δική σου εἰμαι,

καὶ στῆς ζωῆς μας τῇ φλόγα

κλείεται τελεία χαρά.

Ὁ ἐραστὴς τὴν φιλεῖ καὶ τὴν ξαναφιλεῖ ἀκόρεστα.

ΠΑΥΛΟΣ

Ἀνατριχιάζεις;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Ἀνοιχτή

ἡ πόρτα εἶνε καὶ ἔρχεται

τῆς νύχτας ἢ πνοῇ. Τὴν αἰσθάνεσαι;

Ἡ ὥρα εἶνε

ΠΑΥΛΟΣ

Στὴ λήθη θὰ σὲ σύρω, ἐκεῖ ποῦ ἡ λήθη
εἶνε.

Καὶ ἐπιρροὴ δὲν θὰ ἔχη

ὁ αἰχμάλωτός μας χρόνος

στὴν ἐπιθυμία μας καμμία! Καὶ ἡ νύχτα

καὶ ἡ ἡμέρα θὰ κλίνουν ἐνωμέναις

στὴ γῇ σὰν σὲ ἕνα μοναχὸ

προσκεφάλι, καὶ τὰ χέρια μας

δὲν θὰ λυθοῦν τὸ πρωῒ

καὶ δὲν θὰ χωρισθῇ

ἡ μαύρη ἀγκαλιά ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τῇ λευκῇ,

καὶ δὲν θὰ ἡμπορῇ κανεὶς ἐπάνω τους

φλέβες νὰ ξεχωρίσῃ καὶ μαλλιὰ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Καὶ ἔλεγε

τὸ Βιβλίον ποῦ περὶ δὲν ξαναδιαβάσαμε:

«Στὴ ζωὴ ὁλόκληρη ἐνωμένοι μένουμε,

Ἐνωμένοι εἶνε ὑπερήφανο· νάμαστε καὶ σὺ
θάνατο».

ΠΑΥΛΟΣ

Κλειστὸ ἄς μένη

τὸ Βιβλίον.

Ἐγείρεται ἐκεῖνη καὶ κλείει τὸ βιβλίον καὶ σβύνει μὲ
τὴν πνοὴν τὴν λαμπάδα.

Περὶ δὲν θὰ διαβάσωμε. Ἄλλου

ἢ τύχη εἶνε γραμμένη. Στὰ ἄσπρα γραμμένη εἶνε

ποῦ πάλλονται

σὰν τὸ λαιμὸ σου καὶ τοὺς σφυγμούς σου

καὶ σὰν

τῆς ἀσπιδίου τοῦ μετώπου σου,

διότι ἴσως τὰ ἐφοροῦσες γιὰ περὶ δὲν

καὶ γιὰ στέφανο ὅταν φεγγόβολοῦσα

ἐβράδιζες στοὺς δρόμους τοῦ οὐρανοῦ.

— Σὲ ποῖο ἔκοιες ἀμπέλι

τὰ σταφύλια αὐτά;

Σὰν μέλι μυρίζουν,

μυρίζουν μεθύσι,

ὅπως μυρίζουν

— νύχτας καρπὸι —

ἡ φλέβες ποῦ ἀπὸ ἐπιθυμία φουσκώνουν.

Τὰ πόδια τοῦ Ἐρωτος

φλογερὰ θὰ τὰ πατήσουν τὰ σταφύλια.

Δὸς μου τὸ στόμα σου.

Ἀκόμα! ἀκόμα! ...

Ἡ γυνὴ παραδίδεται ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων νικημένη,
ἀναισθητός. Καὶ αἴφνης τὴν ἐπέροχον σιωπὴν ἕνας γδοῦπος
συγκλονεῖ τὴν εἴσοδον ὡς ἂν κανεὶς τὴν ἔσειε διὰ τὴν
θεάσει. Περίτροποι οἱ ἐρασταὶ ἀνασκιόζονται καὶ ἐγεί-
ρονται.

ἡ σιωπηλή,

ποῦ τὴν δροσιὰ οἰχρεῖ,

στῶν ἀλόγων ποῦ βαδίζουν

τὴν χαίτη.

Τὴν πόρτα κλείσει.

Ὁ Παῦλος κλείει τὴν θύραν.

Τὰ εἶδες, Παῦλε, μὲ τὰ μάτια σου

τὰ ἄλογα νὰ φεύγουν;

ΠΑΥΛΟΣ

Ναί,

γιὰ πολλὴ ἀπὸ τὸν πύργο τὰ ἀκολούθησα

ὡς ποῦ καὶ τὸ τελευταῖο ἐκρύφτηκε δόρυ

εἰς τὸ σκοτάδι μέσα.

Ἔλα, Φραγκίσκα, ἔλα! Χαρὰς ὦρες

μακρονὲς μπροστά μας ἀνοίγονται,

γεμάτες ἀπὸ τὴν ἄγρια τοῦ φθινοπώρου μελωδία

καὶ ἀπὸ τῆς σιγῆς τῆς φλογερῆς τὴν ἔκστασι,

καὶ ἀπὸ τὸ ἀκούμητο ποτάμι

καὶ τὴν ἀθάνατη τὴ δύρα

καὶ ἡ ὥρα ποῦ φεύγει,

τὰ ζήσω μὲ ὠθεῖ

μὲ ζωὲς χίλιες,

μὲ τοῦ ἀέρος ποῦ σὲ τριγυρίζει τὴν πνοή,

μὲ τῆς θάλασσας τὴν ἀγωνία,

μὲ τοῦ κόσμου τὴ μαγία,

ὥστε κανὲν

ἀπὸ ὅσα μέσα σου

ἄπειρα

κρύβονται μυστικά

τὰ μένη,

γιὰ μένα ἄγνωστο

καὶ τὰ μὴν πεθάνω πρὶν

ξεριζώσω καὶ γενθῶ

τὴ οἶζα ποῦ σὺ κρυμμένη ἔχεις

τῆς χαρᾶς μου.

Τὴν σύρει πρὸς τὰ προσκεφάλαια πλησίον τοῦ παραθύρου

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Τὰ μάτια φίλησέ μου καὶ τὸ μέτωπο

καὶ τὸ λαιμὸ καὶ τὰ χεῖλη,

ἔτσι... ναί, ἔτσι...

κοιτῆσέ μου τοὺς καρπὸς καὶ τὰ δάκτυλα,

ἔτσι... Πάρε μου καὶ τὴν ψυχὴ καὶ γύρισέ την,

τὰ πάη τὰ σβύση μέσα στῆς νύχτας τὴν πνοή,

καὶ τῆς νύχτας ἡ λαλιά νὰ τὴν στρέψη

μακρὰ, πολλὴ μακρὰ,

γιατὶ τώρα μὲ βαρύνει ἡ ἡδονὴ ποῦ

ἐγεύθηκα καὶ σὲ βλέπω ὅπως ἦσαν ἄλλοτε

καὶ ὅχι ὅπως θὰ εἶσαι, γλυκὲ μου

καὶ ὥραϊε μου φίλε.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΧΩΛΟΥ

Φραγκίσκα. "Ανοιξε Φραγκίσκα.

"Η γυνή είνε απολιθωμένη από τρόμον. Ο Παῦλος στρέφει γύρω τὸ βλέμμα του ἔχων εἰς τὸ ἐγγειοδίον τὴν χεῖρα. Τὸ βλέμμα του προσπίπτει εἰς τὴν λαβὴν τῆς καταπακτῆς.

ΠΑΥΛΟΣ χαμηλοφώνως.

Θάρορος. Θάρορος. Θὰ ὀχιτῶ κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸν καταροράκτη καὶ θὰ ἀνοίξης σὺ χωρὶς νὰ τρέμης.

"Ανοίγει τὸν καταροράκτην. Ἡ θύρα φαίνεται ὡς νὰ νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὰς διασείσεις.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΧΩΛΟΥ

"Ανοιξε, Φραγκίσκα, ἂν θέλῃς τὴ ζωὴ σου.

ΠΑΥΛΟΣ

"Ανοιξε. Πήγαινε. Μένω ἐγὼ κάτω καὶ ἀναμένω. Πετιοῦμαι ἔξω ἂν φωνάξης, ἂν σὲ ἐγγίξῃ.

Μὴν τρέμης. Μὲ θάρορος πήγαινε.

Κρούπτεται, ἐνῶ ἡ γυνὴ ὑπακούει καὶ πηγαίνει παραπαίονσα νὰ ἀνοίξῃ.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΧΩΛΟΥ

Ανοιξε, Φραγκίσκα, ἂν θέλῃς τὴ ζωὴ σου. Ανοιξε.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΚΗΝΗ. Ανοιχθείσης τῆς θύρας ὁ Χωλὸς πάνοπλος καὶ οζονισμένος δομῇ ματωδῆς εἰς τὸ δωμάτιον ἀναζητῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸν ἀδελφόν.

Καὶ ἀμέσως ἀποκαλύπτεται ὅτι ὁ Παῦλος ὅστις ἐξοφύθη κάτω τοῦ δαπέδου κρατεῖται διὰ τῆς ἄκρας τοῦ φορέματος του ἀπὸ ἑνα σίδηρον τοῦ καταροράκτου. Ἡ Φραγκίσκα βλέπονσα τοῦτο ἀφίνει διαπεραστικὴν κραυγὴν ἐνῶ ὁ Χωλὸς ὀπίσκει ἐπὶ τοῦ μοιχοῦ καὶ τὸν ἀρπάζει ἐκ τῆς κόμης ἀναγκάζων αὐτὸν νὰ ἀνέλθῃ.

ΧΩΛΟΣ

"Επιάσθηκες εἰς τὴν παγίδα, προδότη. Καλὰ ἀπὸ τὰ μαλλιά σὲ κρατῶ τώρα!

"Η γυνὴ δομῇ ἀπειλητικῇ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Αφῆσέ τον

"Αφῆσέ τον. Εμένα πρόχει, ἐμὲ νὰ πάρῃς. Εἴμαι ἐδῶ

"Ο σύζυγος ἀφίνει τὴν λείαν του. Ὁ Παῦλος πηδᾷ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ καταροράκτου καὶ γυμνῶναι τὸ ἐγγειοδίον. Ὁ Χωλὸς ἀπισθοχωρεῖ, ἐξάγει τὸ ξίφος του καὶ δομῇ μὲ τρομερὰν μαγίαν. Ἡ Φραγκίσκα ἀστραπιαίως ὀπίσκει εἰς τὸ μέσον καὶ καθὼς ὁ σύζυγος δὲν δύναται πλέον νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸ πλῆγμα τῆς διαπερῆς τὸ στήθος διὰ τοῦ ξίφους. Ἐκεῖνη κλονίζεται, στρέφεται περὶ αὐτὴν καὶ κλίνει πρὸς τὸν Παῦλον ὅστις ἀφίνει τὸ ἐγγειοδίον του νὰ πέσῃ καὶ τὴν δέχεται εἰς τοὺς βραχίονάς του.

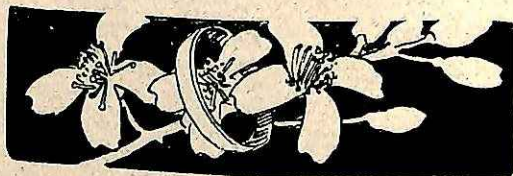
ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ θνήσκουσα.

"Αχ, Παῦλε!

"Ο Χωλὸς διὰ μίαν στιγμὴν ἀναχαιτίζεται. Βλέπει τὴν γυναῖκα σφιγμένην εἰς τὸ στήθος τοῦ ἐραστοῦ ὅστις μὲ τὰ χεῖλη του σφραγίζει τὰ ἐκπνέοντα χεῖλη τῆς. Ἐκφρων ἀπὸ πόνον καὶ ἀπὸ μαγίαν τότε διευθύνει ἄλλο πλῆγμα θανάσιμον κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ. Τὰ δύο ἡνωμένα σώματα κλονίζονται διὰ νὰ πέσουν καὶ χωρὶς κραυγὴν χωρὶς νὰ χωρισθῶν, πίπτουν ἐπὶ τοῦ δαπέδου. Ὁ Χωλὸς κλίνει ἐν σιγῇ κάμπτον ἐν γόνυ ἐνῶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου θραύει τὸ αἰματόφυρτον ξίφος.

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Μετάφρ. Ν. Ἐπισκοποπούλου.

ΑΘΗΝΑΪΚΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

ΤΟ ΖΑΠΠΕΙΟΝ

Νομίζει κανείς ὅτι μίαν ἡμέραν ἐτοποθετήθης ἔκει δὲ ἔξαφνα φαιδρὸν καὶ διανθὲς καὶ πρόσχαρον, ἐλαφρὸν ὡς ἀχειροποιήτον, καὶ λαμπρὸν ὡς μία μεγάλη σταγὼν δρόσου.

Καὶ μολονότι δὲν σὲ ἀρδεύει ὁ Ἰλισσός. οὔτε σοῦ φιλεῖ τὰ κράσπεδα τὸ σβύνον πολὺ μακρύτερα κύμα, φαίνεσαι βυθισμένον εἰς ἡδονικὴν μακαριότητα.

Τὰ δένδρα σου δὲν ἀπλόνουν εὐθεῖς καὶ μακροὺς τοὺς κλάδους των, οὐδὲ κλείουν τὰ φύλλα των κρησφύγετα βαθύσκια, οὐδ' ἀναδενδράδας ξανοίγεις πολυδρόμους καὶ δαιδαλοειδεῖς, ἀλλ' ἔχεις κάτι εἰς τὴν ἀναλογίαν τῆς ἀπλέρου ἀκόμη φρυτίδας σου, τὸ ὅποιον μεθ' τὸν ὀφθαλμὸν καὶ σαγηνεύει τὰς αἰσθήσεις.

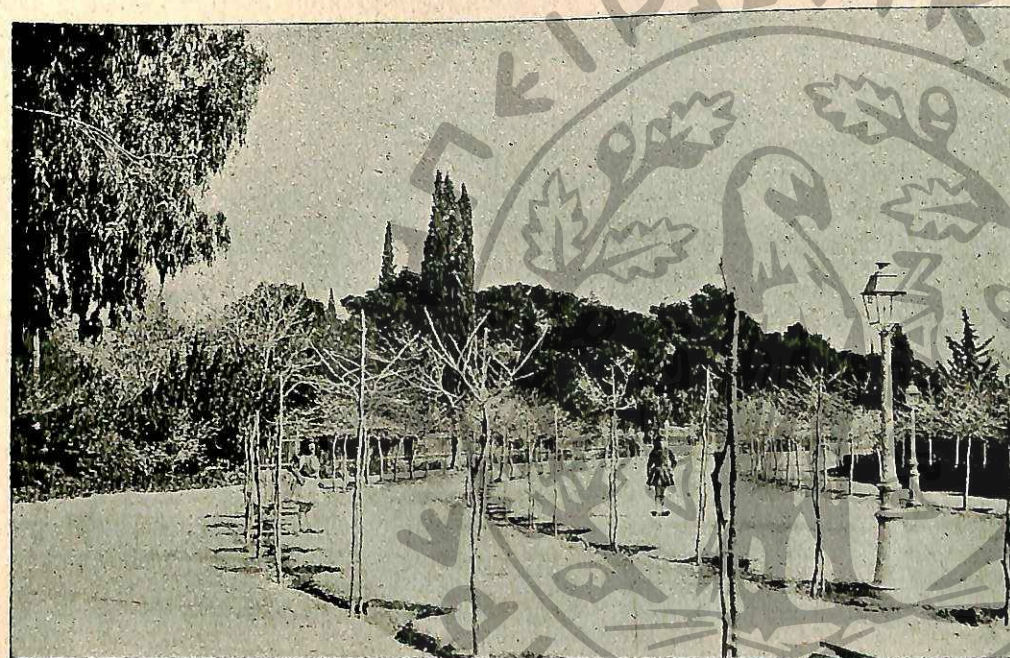
Οἱ ἀνθῶνες σου δὲν εἶνε πλούσιοι, οὐδ'

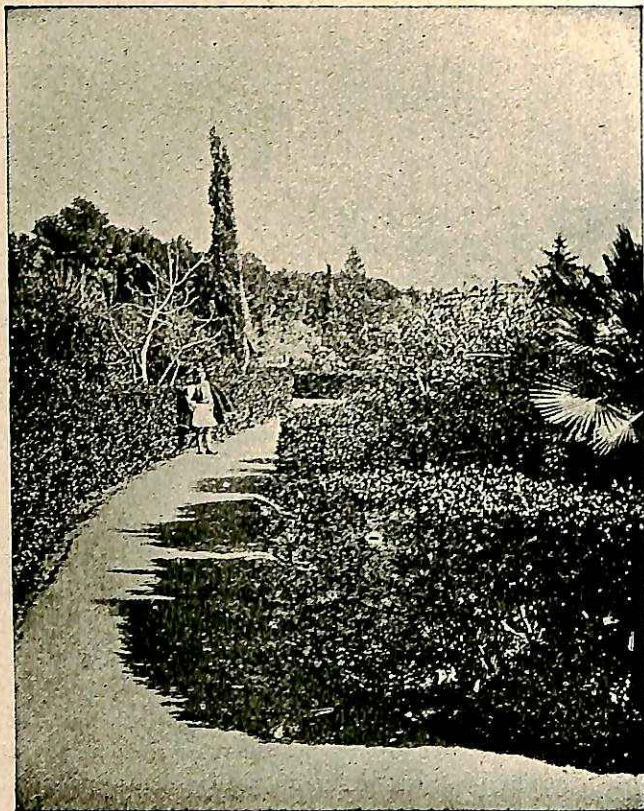
ἀναιδεῖς εἰς χρώματα, εἶνε ὅμως μετρημένοι καὶ ἐπιμελημένοι καὶ κομποί, ἀφίνοντες μόνον τὸ λεπτὸν ἄρωμά των εἰς ὅσους κύπτουν ἐπάνω των ρεμβώδεις καὶ μελαγχολικοὶ καὶ ὄνειροπόλοι.

"Ο πλησίον σου πολὺδενδρος καὶ πολυανθὴς κήπος εἶνε ἀρκετὸς διὰ νὰ σκορπᾷ βαρείας καὶ ἀποπνικτικὰς εὐωδίας, διὰ νὰ χύνη τὴν δξείαν καὶ νύσσουσαν μέθην των εἰς πᾶσαν καρδίαν καὶ εἰς πᾶσαν ψυχὴν.

Κάτι ξανθὸν καὶ κάτι ἀπαλὸν καὶ κάτι ἀθῶον πλανᾶται γύρω σου καὶ σὲ σκέπει καὶ σὲ περιβάλλει μὲ τὴν γάζαν ἑνὸς ὄνειρου καὶ μιᾶς χιμαίρας, καὶ εἶσαι ἡ νύμφη ὅλων τῶν γύρω μεγαλειότητων, τῶν ὑψουμένων εἰς μίαν ἀθανασίαν ἀδιατάρακτον καὶ αἰωνίαν.

"Ο Λυκαβητὸς ἐδῶ σιμά σου, καὶ ὁ μελί-

χρυσος Ὑμηττός, καὶ ὁ αἰώνιος Βράχος ὁ πλέων εἰς θησαυροὺς χρωμάτων καὶ ἀποχρώσεων, ἐρωτευμένοι ζητοῦν νὰ σὲ φθάσουν, νὰ σὲ ἐγγίσουν, νὰ σ' ἐναγκαλισθοῦν.

Ἀλλὰ καὶ τῆς θαλάσσης ἀκόμη εἰσαί σὺ τὸ ὄνειρον. τῆς μακρινῆς θαλάσσης, τῆς ἐκτεινομένης πέραν ὡς μία πλάξ ἀργύρου. Καὶ αὕτη σοῦ στέλλει τὰ δροσερά της φιλήματα τὴν ὥραν ποῦ τὰ ἡλιοβασιλέματα πνίγονται, εἰς τὰς σκιὰς τοῦ φεγγαλέου λυκόφωτος. Πᾶν ὅ,τι ἡ ὑπομονητικὴ φύσις ἔπλασε γύρω σου μετὰ στοργῆς καὶ ἐπιμελείας, πᾶν ὅ,τι ἡ τέχνη ἢ μεγάλη ἐνέπηξεν εἰς τὸ ἔδαφος διὰ νὰ ἐξαρθῇ εἰς τὸν ὀρίζοντα ἀσάλευτον καὶ καταπληθυσὸν καὶ μέγα, σὲ ἐρωτεύεται, καὶ σὲ ἐνατενίζει καὶ σὲ προσβλέπει παιητικὰ καὶ σὲ φυλάττει καὶ σὲ ἀναδεικνύει ὡραιότερον, μαγευτικώτερον, θεῖον.

Ὡς καὶ οἱ γιγάντιοι στῖλοι, τὰ ὑπερήφανα ἐκεῖνα ἐναπομένοντα λείψανα τοῦ ναοῦ τοῦ πρώτου θεοῦ τῆς Ἑλλάδος, σοῦ ἐτάχθησαν, νομίζει κανεὶς, φύλακες, καὶ στέκονται ἀπέναντί σου ἄγρυπνοὶ κέρβεροι τοῦ γλυκεροῦ ὕπνου

σου καὶ τοῦ μυρωμένου ξυπνήματός σου.

Οἱ σπῖνοι καταμεσήμερα φανερὰ παιγνιδίζουν καὶ ἐρωτοτροποῦν περὶ σέ, καὶ αἱ ὑπόλαιδες τὸ ἀπόγευμα σὲ τραγουδοῦν γλυκόφωνα, καὶ τ' ἀηδονάκι τὰ χαράγματα, κυρμμένο εἰς τοὺς κλάδους τῶν ἀπέναντι ὑψηλῶν δένδρων, ἀνακόπτει τὴν ἐλαφρὰν πνοὴν τοῦ χαριτωμένου σου ὕπνου.

Ἡ αὖρα κυρφομιλεῖ μὲ τὰ φύλλα σου τὰς σιωπηλὰς νύκτας καὶ θροεῖ τὸ νεράκι τῶν ρεματιῶν εἰς γλυκασμοὺς καὶ ἀναφρικιάσεις, δειλὸν καὶ ἀμφίβολον.

Ἐνέχει κάτι ἀπὸ τὰς μεγάλας παρηγορίας τῆς ζωῆς ἢ ἐνατένισίς σου, καὶ εἶσαι λουτρόν τῆς ψυχῆς τὴν ὥραν ποῦ οἱ θόρυβοι παύουν καὶ σβύνουν αἱ φωναί.

Καὶ ἂν κανεὶς σὲ νοσταλγῇ περισσότερο μὲ τὴν πρασίνην χλιδὴν τῆς ὀριμότητος καὶ μὲ τὴν πολύχρωμον ἀνθηρότητα τῆς ἀκμῆς, σύρεις τώρα, νομίζω, ἐλαφρότερα τὴν ψυχὴν εἰς τὸ ὄνειρον καὶ τὴν καρδίαν εἰς τὴν ἡρεμίαν.

ΠΡΟΣΠΕΡΟΣ Ο ΠΑΡΩΡΙΤΗΣ

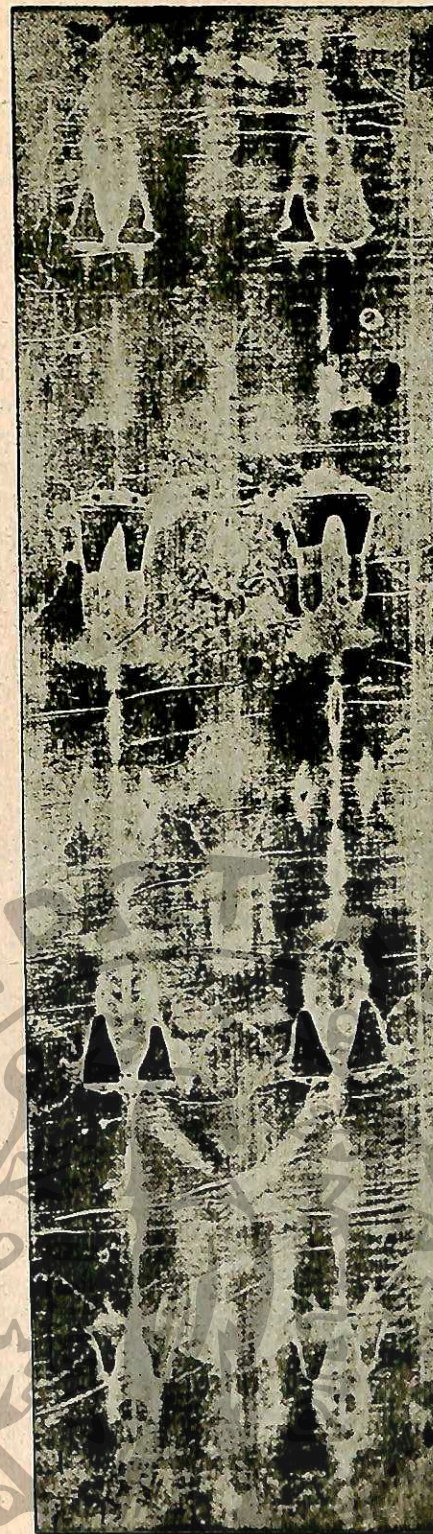
ΤΟ ΣΟΥΔΑΡΙΟΝ ΚΑΙ Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Σπανίως βέβαια ἡ προσοχὴ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου προσηλυτίσθη τόσον καὶ σπανίως περισσότερον συνεζήτησεν ὁλόκληρος ἡ Εὐρώπη γεγονός, ὅσον ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἀνήγειλεν εἰς μίαν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ὁ Βινιὼ περὶ τοῦ θείου σουδαρίου τοῦ Τουρίνου, τὸ ὁποῖον εὗρέθη ἔχον ἐπ' αὐτοῦ ἀποτυπωμένην — ἀλλ' οὐχὶ καὶ διὰ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἐξεργασμένην τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ.

Ἴδου ἐν συντόμῳ ἡ παραδοξοτάτη καὶ ὁπωσδήποτε ἐνδιαφέρουσα ἱστορία τῆς ἀπροόπτου αὐτῆς ἀνακαλύψεως.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι μεταξὺ τῶν διαφόρων πολυτίμων λειψάνων τὰ ὁποῖα ἡ παράδοσις ἀποδίδει εἰς τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, ἦτοι τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου τὸν ὁποῖον φυλάσσει ἡ Παναγία τῶν Παρισίων, τῶν ἡλῶν τοῦ Πάθους οἱ ὁποῖοι φυλάσσονται ἐπίσης εἰς τὴν Γαλλίαν, τῆς κλίμακος τοῦ Πιλάτου τὴν ὁποίαν ἀνῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ διὰ τῆς ὁποίας τότε ἀνέρχονται γονυπετεῖς κατὰ τὴν ἀναγόρευσίν των οἱ Πάπαι, τόσων ἄλλων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀθηντικῶν τοῦ Πάθους λειψάνων, εὗρίσκετο καὶ τὸ σουδάριον διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ἰωσήφ ὁ ἐξ Ἀριμαθείας ἐτύλιξε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἀνάστασιν παρέμεινε φαίνεται ἐν τῷ τάφῳ.

Τὸ σουδάριον τοῦτο, τὸ ὁποῖον οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες ἔλαβον ὑπὸ τὴν κατοχὴν των, περιῆλθε κατόπιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας ὁ ὁποῖος καὶ τὸ κατέθεσε μαζὺ μὲ τὰ ἄλλα κειμήλια εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν μουσεῖον τοῦ Τουρίνου. Ἐννοεῖται ὅτι καὶ τοῦ σουδαρίου αὐτοῦ ὅπως καὶ τῶν ἄλλων κειμηλίων τοῦ Πάθους ἡ ἀθηντικότης παραπολὺ συνεζητήθη, ἀφοῦ μάλιστα ὑπάρχει καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἄλλο σουδάριον κατατεθειμένον εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῆς Δορδόνης, διαμνησθητοῦν καὶ αὐτὸ τὴν ἀθηντικότητα καὶ φημιζόμενον ὡς τὸ μόνον ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ.

τάς τήν δριστην, τήν πλήρη καί τελειωτικήν μορφήν. Αυτό ἔκαμε ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ. Καί ἐπειδή, ἄλλως τε, ἡ ἐξέλιξις τῶν φιλολογικῶν ἰδεῶν τοῦ 19 αἰῶνος δέν εἶναι πούθενά ἄλλου καταφανέστερα οὔτε διαγράφεται καθαρώτερα παρὰ εἰς τὸ ἔργον του· ἐπειδή αἱ ἰδέαι αὐταὶ δέν εὔρον εὐφραδέστερον ἢ μᾶλλον ἐμπνευσμένον διεργημένα· ἐπειδή ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἤξευρε νά τὰς ἀφομοίωσιν, ἐξήλειψε καί τήν μνήμην ἀκόμῃ ἐκείνων οἵτινες πρῶτοι τὰς ἐξέφρασαν; ἡ δόξα τοῦ λοιποῦ ἀνήκει εἰς αὐτόν.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗ. Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐκδίδεται ἐν Παρισίοις ἀπὸ τῆς 15 προσεχούσης Μαΐου νέον περιοδικὸν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ γνωστοῦ λογογράφου κ. E. Sansot-Orland. Ἡ «Διεθνὴς Κριτικὴ» ἀναγράφουσα καί κρίνουσα τὰ καλλίτερα ἔργα τῆς γαλλικῆς καί τῶν ξένων φιλολογικῶν, θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγὸς εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὴν διεθνή φιλολογικὴν καί ἐν γένει πνευματικὴν κίνησιν. Ὁ κ. Σανσό-Ορλάν, τοῦ ὁποῦ τοῦ ὀνόματι εὐρίσκεται εἰς τὸν κατάλογον τῶν συνεργατῶν μας, ἔχει ἑξασφαλίσει, πρὸς πραγμάτων τοῦ σκοποῦ τοῦ περιοδικοῦ τὴν συνεργασίαν εἰδικῶν ἀνταποκριτῶν εἰς ἐκάστην χώραν, οἵτινες θὰ μεταδίδουν εἰς τὰς στήλας τῆς «Διεθνὸς Κριτικῆς» πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διεθνή φιλολογίαν καί τέχνην. Ἐν Ἀθήναις ἡ ἀνταπόκρισις ἀνετέθη εἰς τὸν συνεργάτην τῶν «Παναθηναίων» κ. Παῦλον Νισβάναν.

Μεταξὺ τῶν προαγγελλομένων ἀρθρῶν τῆς «Διεθνὸς Κριτικῆς» εἶναι καί: οἱ Νεοῦ Ἕλληες ποιηταί.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΖΟΜΕΝΟΙ — Μία ἑξῶς τοῦ Βαλζάκ, *τροποποιημένη*, ἐξήγειρε τελευταίως εἰς τὸ Παρίσι τὴν μὴν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι νομίζουν ὅτι καί μετὰ θάνατον οἱ συγγραφεῖς καί τὸ ἔργον τῶν δικαιοῦνται κάποιον σεβασμοῦ ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους. Ὁ Μισβὼ εἰς τὴν παρισινήν «Ἐφημερίδα» ἀφιερώνει ἀρθρον πλήρες ὁργῆς εἰς τὴν τυμβωρυχίαν αὐτήν. Καί εἶνε τῶντι πρωτοφανὴς ἡ ἐκδοτικὴ αὐτῇ ἀναίδεια, ἃν κρίνομεν ἀπὸ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀγγελίαν. «Ἐκάμην ἐκλογὴν, λέγει ὁ ἐκδοθεῖς ἀπὸ τοὺς 5 τόμοις τοῦ Βαλζάκ, περικόπτοντες ἐπιμελῶς τὰς σελίδας τὰς πραγματευομένας θέματα παλαιὰ καί στερημένα ἐνδιαφέροντος. Διὰ νὰ καταστήσωμεν εὐκολωτέραν καί πλέον ἐλκυστικὴν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μυθιστορημάτων, τὰ ὅποια ἐκδίδομεν, ἀφῆρσαμεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὰς μακρὰς συζητήσεις, τὰς πολιτικὰς ἐπισκοπήσεις, τὰς ἀνευ ἐνδιαφέροντος σήμερον, τὰς φιλοσοφικὰς σκέψεις, αἱ ὅποιαι χαλαρῶν τὴν δρᾶσιν καί κουράζον τὸν ἀναγνώστην. Διὰ νὰ ἐπαρκέσωμεν (!) ἀκόμῃ εἰς τὰ ὅρια τοῦ σχήματος, τὸ ὁποῖον ἐδώκαμεν εἰς τὴν ἐκδοσιν, ἀντικατεστήσαμεν (!) ὁλόκληρα κεφάλαια διὰ συντόμων ἀναλύσεων. Τοιοῦτοτρόπος ἡ ἀφήγησις κατέστη ζωηρότερα καί πλέον ἐλκυστικὴ.» Θέλετε νὰ μάθετε τώρα καί τὸν λαβόντα τὴν ὥραιαν ἀποστολὴν νὰ συνεργασθῇ τὸσον πρωτοτύπως μετὰ τοῦ νεκροῦ συγγραφέως; Ἡ ἀγγελία δέν ἀποκρύπτει τὸ ὄνομα του. «Ὁ κ. Κιοῦρ, λέγει ἡ ἀγγελία, ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς Λίλλης, μέλος τοῦ ἀνωτέρου συμβουλίου τῆς δημόσιας ἐκπαιδεύσεως, συγγραφεὺς πολλῶν διδακτικῶν βιβλίων, εὐημεροῦσθαι νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης κλπ. κλπ.» Ἡ τόλμη τοῦ περιφρήμονος ἐκδότη εἶνε καθαρῶς... νεοελληνικὴ. Ενθυμίζει τὸν μακαρίτην Ζακύνθιον Γουζέλην, τὸν μεταφραστὴν τῆς «Ἐλευθερωμένης Γερουσίᾳ» ὅστις εἰς ἓνα πρόλογον, ἀναφέρει μὲ μακαρίαν ἀρέλειαν τὰς ἑκατοντάδας τῶν στίχων, τοὺς ὁποίους περιέκονεν εἰς τὴν μετά-

φρασίν του, θεωρήσας αὐτοὺς ὡς ἐντελῶς περιττοὺς. Ενθυμίζει ἀκόμῃ τὴν ἀπόπειραν τοῦ μακαρίτου Ραγ-καβὴ πρὸς μεταφράσιν εἰς τὴν καθαρῶς ὡσαν τοῦ «Ἵμνου πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν» τοῦ Σολωμοῦ. Ενθυμίζει ἀκόμῃ τὴν μακαρίτην ἐκδοσὴν λαϊκῶν τραγουδιῶν ὑπὸ τοῦ συλλόγου «Παρνασσού» εἰς τὴν ὁποίαν τὸ «Πλάσμα τῆς Φαντασίας» τὸ λυρικώτατον ἐκείνο ποίημα τοῦ Ιουλίου Τυπάλδου, ἀκρωτηριασθὲν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐκδόσεως μετεβατὶς ἡ μὲ τὴν ἐλαφροτέραν συνείδησιν, μετονομασθὲν «Ἡ Ἀγάπη». Ἀς παρηγορηθῇ ὁ Βαλζάκ εἰς τὸν τάφον του· εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ πάθημά του εἶνε κοινὸν ὅχι μόνον εἰς τοὺς νεκρούς, ἀλλὰ καί εἰς μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ζῶντας, ἃν δώσωμεν πίστιν εἰς τελευταίους τινὰς φήμας καί εἰς μερικοὺς οἱ ὁποῖοι ἔχασαν μαζὴ μὲ τὸ λογικόν των καί τὴν δύναμιν νὰ διεκδικήσουν τὴν ἰδιοκτησίαν των. Αλλοίμονον εἰς τοὺς ἡττημένους καί τοὺς νεκρούς!

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΗΝΩΜΕΝΑΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ. Τὸ Publisher's Weekly ἐπισκοποῦν τὴν βιβλιοπωλικὴν κίνησιν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις κατὰ τὸ 1900 παρατηρεῖ ὅτι ἡ εὐδαιμονία τῶν μεγάλων λαϊκῶν ἀπορροαμάτων καί ἡ προίσιον αὐτῶν μόρφωσις, ἐδημιούργησαν διὰ τὴν φιλολογίαν κατανάλωσιν βιβλίων μοναδικὴν εἰς τὸν κόσμον. Ἀφ' ἐνός ἡ παραγωγή τῶν βιβλίων ἡξήσε καταπληκτικῶς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδόσεων βιβλίων τινῶν ἀνῆλθεν εἰς ἀριθμὸν κολλοσιαίων. Ἐν βιβλίον ἐφθάσε κατὰ τὴν στατιστικὴν αὐτὴν τὸν ἀριθμὸν 481,000 ἀντιτύπων, δεκάδων δὲ ἄλλων συγγραμμάτων ἡ ἐκδοσις ὑπερέβη τὰς 50,000 ἀντιτύπων. Ἐν τῇ συγκριτικῇ στατιστικῇ κατ' εἶδος ἐκδόσεων, τὴν πρώτην θέσιν κατέχουν τὰ μυθιστορήματα, ἔπονται δὲ κατὰ σειράν, τὰ νομικά, θεολογικά, εκπαιδευτικά, ἱστορικά, πολιτικὰ ἐπιστημῶν, ποιήματα, φυσικῶν ἐπιστημῶν, βιογραφικά, λαϊκὰ, περιγησίαι, καλλιτεχνικά, φιλοσοφικά καί καθεξῆς.

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΧΕΡΙ. — Τὸ χαριτωμένον τοῦτο παρισινὸν δράμα τοῦ Πιερ Βέρμερ, μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλειότατας ἐπιτυχίας τοῦ θεάτρου τοῦ Ἀντοάν, ἔδωκε κατ' αὐτὰς καί ἡ «Νέα Σκηνή», κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Ν. Ποριώτη.

Τὸ ἔργον ἤρесе πάρα πολὺ. Εἶνε ἓνα κομμάτι ζωῆς, ζωγραφισμένον μὲ ὅλην τὴν παρατηρητικότητά, τὴν εὐφυίαν καί τὴν σκηναϊκὴν τέχνην τοῦ γάλλου δραματικού. Δέν ἀπτεται βέβαια τῶν μεγάλων κοινωνικῶν προβλημάτων, οὔτε αἰρεται εἰς τὰ ἀφθαστα ὕψη τοῦ τραγικοῦ. Ἀλλ' ἔχει τὴν ἀλήθειαν καί φυσικότητα, τὰ πρόσωπα του εἶνε τὸσον ζωντανά, τὸ συνῆμα ἐκείνο τῶν γελῶτων καί τῶν δακρύων, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ζωὴν, εἶνε τὸσον λεπτῶς τεχνουργημένον, καί ἐν γένει τὸ ἔργον εἶνε τὸσον εὐμορφον, ὥστε ἡμποροῦσε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον εἰς ὅλους τοὺς ὀνειρευομένους νὰ γράφουν κ' ἐδῶ σύγχρονον δράμα. Πραγματεύεται τὸ τετριμμένον θέμα τῆς σύζυγος ἀπιστίας κατὰ τρόπον ὅλως νέον καί πρωτότυπον. Αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ σύζυγος εἶνε ὁ ἄπιστος, μολονότι, ὡπως συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, — λατρεῖ τὴν σύζυγόν του. Ἀναγκάζεται ὅμως νὰ διατηρῇ μίαν παράνομον σχέσιν, φοβούμενος τὸ σκάνδαλον, μὲ τὸ ὁποῖον τὸν ἀπειλεῖ ἡ παλαιὰ του ἐρωμένη. Ἄν ἦτο δυνατόν νὰ ἐμάνθανε τὴν ἱστορίαν ἡ σύζυγός του, ἄλλως φόβος, ἄλλη ὑπογνώσις δέν ὑπῆρχε, καί ἡ σχέσις θὰ ἐτελείωνεν ἀμέσως. Ἀλλὰ πῶς νὰ τῆς τὸ

εἶπῃ, ἀφ' οὗ ἡ ἀφελὴς ἐκείνη ἔξῃ μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἦτο ἡ πρώτη του ἀγάπη;... Μία καλὴ φίλη ἀναλαμβάνει νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ τὰς σχέσεις τοῦ συζύγου, καί διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἡ παράνομος σχέσις ἀποκαλύπτεται. Ἡ ἀγαθὴ Λολέττα πίπτει ἀπὸ τὰ σύννεφα, καί μολονότι δέν σκοτώνεται, ὡπως εἶχεν ἀπειληθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀποφασίζει ἄλλως νὰ διαζευχθῇ τὸν ἄπιστον. Καί ἀκολουθεῖ μία τελευταία συνάντησις τῶν συζύγων, διὰ νὰ κανονισθῶν τὰ τοῦ διαζυγίου. Ἡ σκηνὴ αὐτῇ, ἡ ὁποία εἶνε ἡ ὥραιότερα καί ἡ ψυχολογικώτερα ὅλων, καταλήγει ἐκεῖ ὅπου ἦτο φυσικόν νὰ καταλήξῃ: εἰς τὴν συμφιλίωσιν. Ἡ Λολέττα ὑπέκει εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παρηγορηθῇ μερικὰ παιδαριώδη ἰδανικά, καί ἀναγνωρίζει ὅτι ἀγαπᾷ τὸν συζυγόν της καί ἀφ' οὗ ἀκόμῃ ἐπείσθη ὅτι δέν ἦτο αὐτὴ ἡ πρώτη του ἀγάπη... Τώρα μάλιστα τὸν ἀγαπᾷ σοβαρώτερα καί ἀληθινώτερα, ἐν ᾧ πρῶτα τὸν ἐλάτρευε, μὲ ὅλον τὸν ἀνόητον ἰδανισμὸν τῶν πλασμάτων, τὰ ὅποια ζοῦν ἔξω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα.

Αὐτὴ εἶνε μὲ ὀλίγας γραμμὰς ἡ ὑπόθεσις. Ἄλλ' ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃτε μόνον ἀπὸ αὐτῆς, τὴν χάριν καί τὴν ὥραιότητα τοῦ ἔργου, τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον γεννᾷ ἡ ἀληθινὴ ἱστορία καί ἡ τεχνικὴ τῆς πλοκῆς, τὴν συγκίνησιν τὴν ὁποίαν δίδει ἡ θέσις τῆς καλῆς καί συμπαθοῦς Λολέττας, καί τὴν ἰλαρότητα, τὴν ὁποίαν προξενοῦν ἀβιάστως τὰ τόσα κομικὰ ἐπεισόδια. Πρέπει νὰ ἰδῇτε αὐτὸ τὸ ἔργον, διὰ νὰ ὁμολογήσῃτε ὅτι σπανίως ἐδιδασκάσατε εἰς τὸ θέατρον τόσον πολὺ.

Ἡ «Νέα Σκηνή» τὸ ἀνέβηκε μὲ τὴν συνήθη τῆς εὐσυνειδησίας καί ἐπιμέλειαν. Ὅ,τι κομικὸν ἢ αἰδοῦσα εἰς τὴν ὁποίαν διαδραματίζονται καί αἱ τρεῖς πράξεις. Οἱ μῦστοι δέν ἐφάνησαν πολλὴ μελετημένοι εἰς τὴν πρώτην παράστασιν, ἀλλ' ἦσαν ὅλοι εἰς τὸν ρόλον των, καί εἰς τὰς κατόπι παραστάσεις, ὅταν θὰ ἐκμάνθουν τὸ ἔργον, τὸ σύνολον θὰ εἶνε τέλειον. Ἡ Δις Εἰμαρμένη Σανθάκη «τῆς καί ἀπὸ στόματος ῥέει γλυκίον μέλιτος αὐδή», ἔπαιξε μίαν Λολέτταν, ἡ ὁποία θαυμάζειν ἀπὸ τοὺς ὥραιότερους τῆς ῥόλου. Ὁ κ. Μυράτ, τὸν ὁποῖον ἐνομιζαμεν ἀνίκανον νὰ παρῶν τὸν τραγικὸν στόμνον, ἔπαιξε μὲ τὴν ἀπλότητα καί φυσικότητα τὸν Κον Λαβαρέδ, ὥστε ὁμολογοῦμεν ὅτι μᾶς ἐξέπληξεν. Ὅπως πάντοτε ἀφελὴς εἰς τὸ σκόρπισμα τῆς εὐθυμίας ὁ κ. Χρυσομάλλης (Μπερντέ) ἐναμίλλως δὲ ἐπαρκεῖ εἰς τοὺς ῥόλους τῶν ὁ κ. Ζήνων (Γαρή), καί ἡ Δις Ποθητοῦ (Κα. Μπερντέ). Ἡδελα νὰ παρατηρήσω κάποιαν ὑπερβολικότητα εἰς τὰ κομικὰ μέρη, — ἀλλ' ἴσως εἶνε ἀναγκαῖον κακόν, ἀφ' οὗ τὸ ἀθηναϊκὸν ἀκροατήριον δέν συνείδισεν ἀκόμῃ νάρκωται εἰς τὴν λεπτότητα.

Ἀπὸ λέξεις διὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Ποριώτη. Τὴν βραδυὰν ἐκείνην κάποιος ἔλεγε δίπλα μου: «Νομίζω ὅτι εἶνε πρωτότυπον.» Δέν ἤκουσα ἀκόμῃ μεγαλύνον ἔπαινον διὰ μεταφραστήν. Καί τῶντι, ἂν ὁ Βέρμερ ἔγραφεν ἑλληνικά, ἔτσι θὰ ἔγραφε τὸ «Ἀριστερὸ Χερί». Μόνον ποῦ δέν θὰ τοῦ ἐδίδεν ἴσως αὐτὸν τὸν τίτλον.

Γ. Ε.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η ΟΛΥΜΠΙΑ ὑπὸ Βασιλείου Λεονάρδου, ἐφόρον τοῦ ἐπιγραφικοῦ μουσείου. Εἰς 13 χιλιάδας περίπου ἀνῆλθε κατὰ τὸς 1901 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑλλήνων ἐπισκεπτῶν τῆς Ὀλυμπίας, εἰς δὲ τὸ μέλλον μόνον αὐξήσει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου προβλέπεται. Διὰ τοὺς πλείστους ἐκ τούτων, ἡ θεὰ μόνη τῶν ἐρετίων καί τῶν ἐν τῷ μουσεῖῳ καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν ἀρκεῖ νὰ καταστήσῃ αἰσθητὴν τὴν σημασίαν τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου τόπου διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος καί αὐτοῦ ἔτι τοῦ πολιτισμοῦ. Τὰς κυριώτερας τῶν ἀπο-

ριῶν, τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἡ ἐπισκόπησις τῶν ἀρχαιοτήτων, ἐξηγοῦσι σύντομοι ὁδηγοί, ἀπὸ τινος δὲ χρόνου πολλοὶ τῶν ἐπισκεπτῶν ἔχον προσέτι τὸ εὐτύχημα νὰ ὁδηγηθῶσιν ὑπὸ ἐπιστήμονος ἐξηγητοῦ ἱκανοῦ νὰ ἀναζωογονήσῃ τὴν παράδοσιν ἐν τῇ αἰγλῇ τῆς λογοτεχνικῆς περιγραφῆς. Δέν εἶνε ὅμως μικρὸς καί ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ γνωρίζωσι πλείοτερα καί δέν ἀρκούνται εἰς τὰ μεγάλα καί τὰ γενικά, ἀλλ' ἐνδιαφέρονται νὰ γνωρίζωσι καί ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας λεπτομερείας. Εἰς τούτους ἀπέβλεψεν ὁ κ. Λεονάρδος, συγγράψας ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐκτενὴ ὁδηγὸν τῆς Ὀλυμπίας, ὅστις ἐδημοσίευσεν κατ' αὐτὰς. Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου ἐλήφθη ἐξ αὐτῶν τῶν πρώτων καί κυριωτάτων πηγῶν ἐξελεγχθεῖσα ἀκριβῶς καί ἐπισταμένως καί συμπληρωθεῖσα διὰ μακρῶς καί ἐπιτοπίου μελέτης, ὥστε ὁ ἀναγνώστης ἔχει ἐν αὐτῷ πρόχειρον σύνθηρον τῆς ἐργασίας σχεδὸν πάντων τῶν ἀρχαιολόγων, ὅσοι ἐγραψαν περὶ τῆς Ὀλυμπίας καί τῶν Ὀλυμπιακῶν πανηγύρεων. Ὁ συγγραφεὺς πολλάκις φαίνεται ἐνδιατρίβων μάλλον ἐπὶ τὰ μικρά, συντομώτερον δὲ περιγράφων τὰ σπουδαιότερα, ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀσυμμετρία ἦτο ἀναπόφευκτος, ἀφοῦ ἐν κοινωνίᾳ μικρᾷ ὡς ἡ Ἑλληνικὴ δέν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρχωσι βιβλία ἀνάλογα δι' ἐκάστην τάξιν ἀναγνωστῶν, οἱ δὲ συγγραφόμενοι θὰ ἀναγκάζονται ἐπὶ μακρὸν ἀκόμῃ χρόνον νὰ προσρίζωσι τὰ ἔργα αὐτῶν δι' ἀναγνώστας ἄνιστον ἔχοντας προαίθευσιν. Ὅπωςδήποτε οὐδεὶς οὔτε ἐκ τῶν πολλῶν οὔτε ἐκ τῶν ὀλίγων θὰ ἀναγνώσῃ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Λεονάρδου ἀνευ ὠφελείας, οὔτε δύνανται, νομίζομεν, νὰ ἀμφισβητηθῇ εἰς αὐτὸν ἐντιμὸς θέσις ἐν τῇ περὶ τῆς Ὀλυμπίας βιβλιογραφίᾳ.

A. N. Σ.

ΑΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ τοῦ κ. Ἐβανς ἐνεργοῦμαι ἀνασκαφαὶ ἐν Κνωσῷ διὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μίνωος, ἀπεκάλυψαν νέα πράγματα.

Εἰς τὴν ἀνατολικὴν πτέρυγαν τοῦ Ἀνακτορου εὐρέθη μέγας διπλοῦς τοῖχος εἰς τὸ κατώτερον μέρος, κτισμένος διὰ μεγάλων ὀγκολίθων, πιθανῶς τὸ μέγα ἀνάκτορον τοῦ Ἀνακτορου πρὸς τὴν ἀνατολικὴν κλίτην, ἔξωθεν δὲ αὐτοῦ, ἀλλὰ συνεχόμενον. Ἀνεσκαφῇ ἐπίσης κτίσμα τετράγωνον πλήρες ἐν σχήματι Πύργου ὀκδομημένον διὰ μικροτέρων λίθων, ἀλλὰ μηχανικῶν καί τοῦτο χρόνον, ὅπως ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν λαξευτῶν ἐπὶ τῶν λίθων μηχανικῶν συμβόλων.

Ἐπὶ τοῦ τετραγώνου Πύργου εὐρέθη ἀγωγὸς ὕδατος λίθινος, κατερχόμενος πρὸς τὰ κάτω διὰ μικρᾶς κλίσεως καί διακοπτόμενος κατὰ μικρὰς ἀποστάσεις ὑπὸ τετραγώνων μικρῶν λιθίνων δοχείων πρὸς ὑποδοχὴν καί καθαρισμὸν τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον θὰ ἦχετο πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ἐκ τοῦ ὑψηλότερου κειμένου Ἀνακτορου. Παρὰ τὰς δύο μεγάλας αἰθούσας τοῦ διαμρίσματος τὰς πέρουν ἀνασκαφείσας, ἐκαθάρσθη ὁ βόρειος διάδρομος, ὁ ἀγὼν ἐκ τῆς μίας εἰς τὴν ἄλλην αἰθούσαν, ἐν τούτῳ δὲ εὐρέθησαν πλείοσαι πινακίδες. Εὐρέθη ἐπίσης ἡ λιθινὴ κλίμαξ ἡ φέρουσα πρὸς τὸν δεύτερον καί τρίτον ὄροφον τοῦ διαμρίσματος τούτου. Ἡ κλίμαξ αὕτη εἶνε μὲν στενὴ, ἀλλ' ἔχουσα μικρὰν κλίσιν καί χαμηλὰς βαθμίδας καθιστᾷ λίαν ἀνεγὼν τὴν ἀνάβασιν.

Ἐκαθάρσθη ἐπίσης ἐντελῶς καί τὸ ὄρθαιον ὀρθομαρμαρῶτον τετράγωνον δῶμα, ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ νέον λουτρόν. Ὅπισθεν τούτου καί τῶν αἰθουσῶν εὐρίσκονται ἄλλα δωματία, τῶν ὁποίων ἦρξατο ἡ ἀνασκαφὴ διὰ τοῦ καθαρισμοῦ τῶν διαδρομῶν τῶν φερόντων εἰς αὐτὰ. Ὑπὸ τὰς μεγάλας αἰθούσας καί παρ' αὐτάς, εὐρέθη σύστημα μεγάλων ὑπονόμων διὰ τῶν ὁποίων διαχετεύοντο ἐντὸς τῶν Ἀνακτορων τὰ ὕμματα καί τὰ ἀκάθαρτα ὕδατα. Ὑπόνομοι τοιαῦται

παρετηρήθησαν και εις άλλα διαμερίσματα των 'Ανακτόρων.

Ἀρχαία κινητὰ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας εὐρέθησαν τὰ ἑξῆς: ἀρκεταὶ πινακίδες, ἄλλαι μὲν ἀνέ-
ραιαι, αἱ δὲ πλείους εἰς τεμάχια, πᾶσαι τοῦ ἐπιμή-
κους σχήματος καὶ τοῦ γραμμικοῦ συστήματος. Εὐρέ-
θησαν αὐταὶ ἐν τῷ διαδρόμῳ τῷ φέροντι ἐκ τῆς μι-
αῆς εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν καὶ ἐπειδὴ εὐρίσκοντο ἐν
τῷ μίᾳ τῆς ἐπιχώσεως, εἶνε προφανές ὅτι προήρ-
χοντο ἐκ τοῦ ἀνω ὁρόφου. Ἄλλη πινακὶς τετράγωνος
μὲ ἀρκετὰς σειρὰς γραμμῶν εὐρέθη ἐν τῇ θύρᾳ τῆς
τελευταίας αἰθούσης, ἐξ ἧς ἀρχεται ὁ διάδρομος μὴ
καθαρισθεὶς ἀκόμη, ὅστις φέρει εἰς τὰ ὀπισθεν πρὸς
νότον καὶ βορρᾶν δωματία.

Εὐρέθησαν ἐπίσης πύθος κολοσσιαῖος, ἑλλiptic κατὰ
τὸ ἀνω μέρος, πεποικιλμένος ἔξωθεν δι' ἀναγλύφων,
σχινοειδῶν κοσμημάτων, ὁμφαλῶν καὶ χρωμάτων· πύ-
θος ἕτερος ὁμοίως μικρός· λίθος ἐξαίρετος ἐγγεγλυμ-
μένος ἐκ στεατίτου, φακοειδής, ἔχον παραστάσιν γυ-
μναῖος ἱπταμένης καὶ φερούσης ἐπὶ τῶν ὤμων διπλοῦν
πέλεκυν καὶ τέλος ἄγχι τινὰ μικρὰ καὶ κύπελλα
καυαρὰ, τεμάχια διακοσμητικῶν τοιχογραφιῶν.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται, ὅτι ἀπεκαλύφθη δολόκλη-
ρον τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μίνωος εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐξα-
κολουθήσωσιν αἱ ἐργασίαι τοῦ καθαρισμοῦ.

Τὸ περιεργότερον ἐξ ὧν εἶνε, ὅτι εἰς τὸ κάτω
μέρος τῆς κλιτύος τῆς ἀντικρὺ τοῦ Ἀνακτόρου ὁρο-
σειρὰς κατεβυθίσθη μίαν ἡμέραν ἐντὸς ἀτραποῦ ὁ
ποῦς βόος, ὁδηγούμενου ὑπὸ παιδὸς καὶ ἀνεφάνη ἀγ-
γεῖον πῆλινον. Πληροφορηθέντες τοῦτο οἱ Ἄγγλοι
ἀρχαιολόγοι ἔσκαψαν ἐκεῖ καὶ εὗρον μικρὸν πύθον
μυκηναϊκόν, περιέχοντα τὰ ὁστὰ παιδὸς ἡλικίας
12—14 ἐτῶν, καλῶς διατηρούμενα.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἐστέρωσε περισσότερον τὴν
γνώμην, ὅτι ἐν τῇ ὁροσειρᾷ ταύτῃ πρέπει νὰ ζητη-
θῶσιν οἱ τάφοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀνακτόρου, τὴν
ἐρευνᾶν δὲ ταύτην ἐπιφυλάσσεται νὰ κάμῃ ὁ κ.
Ἐβανς, μετὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ Ἀνακτόρου.

ΕΝ ΠΟΜΠΗΪ ἀνεκαλύφθη τέλος τὸ θερινὸν ἀνά-
κτορον τοῦ Νέρωνος Δομτιανοῦ ἐντὸς τοῦ ὁποῖου
εὐρέθη μέγιστος ἀρχαιολογικὸς θησαυρός.

Ὅλα σχεδὸν τὰ ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἀντικείμενα εὐ-
ρίσκονται ἀκέρατα καὶ ἄθικτα. Ἐντὸς τοῦ θησαυρο-
φυλακίου τῶν ἀνακτόρων εὐρέθησαν 300 χιλιάδες
χρυσᾶ δραχμαὶ φέρουσαι τὸν Νέρωνα Δομτιανὸν
καθὼς καὶ ἄπειρα χρυσᾶ ἀγάλματα καὶ χρυσᾶ κεφα-
λαί. Αἱ ἀνασκαφαὶ προχωροῦν, ἐλπίζεται δὲ ὅτι θὰ
ἀποκαλυφθῶν καὶ ἄλλοι θησαυροί.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΕΚ ΤΩΝ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΩΝ σχεδίων πρὸς ἀνέ-
γερσιν ἐν Λίβερπουλ μνημείου εἰς τὴν βασιλισσαν
Βικτωρίαν, ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς ἐλλανοδίκου ἐπιτροπῆς
τὸ σχέδιον τοῦ κ. Καρόλου Ἄλλεν, γλύπτου, ἐν συνεργ-
γασίᾳ μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Φ. Μ. Σίμφων καὶ τῶν
κ. Οὐίλλιζ καὶ Θάινες ἀρχιτεκτόνων.

Τὸ μνημεῖον παριστᾷ θόλον ὑποβασταζόμενον ὑπὸ
τεσσάρων συμπλεγμάτων, ἐκ τεσσάρων στηλῶν ἐκά-
στον, μετὰ βάθρου. Τὸ ὅλον περιβάλλεται ὑπὸ κυκλι-
κῶν βαθμίδων αἵτινες ὁδηγοῦν εἰς κεντρικὸν δώμα,
ὅπου ἐγείρεται ἐπὶ βάθρου ἀγάλμα χαλκοῦν, ὅπως
τεσσάρων μέτρων καὶ πλεον, παριστῶν τὴν βασιλισ-
σαν ἐν ἡγεμονικῇ στολῇ. Ἐπὶ τοῦ θόλου ἵσταται χαλ-
κίνη Νίκη. Τέσσαρες δὲ συμβολικαὶ παραστάσεις, τῆς
Δικαιοσύνης, τῆς Ἀγαθοεργίας, τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς

Ἐπιστήμης θὰ τοποθετηθῶν ἐπὶ τῶν τεσσάρων βά-
θρων.

Ἡ ὁροφὴ τοῦ θόλου ἀποτελούμενη ἀπὸ ἰωσαϊκὸν
ἐκ χρυσοῦ, θὰ στέλλῃ ἀκτίνες ἡλεκτρικοῦ φωτός ἐπὶ
τῆς κεντρικῆς μορφῆς.

Τὸ ὀλικὸν ὕψος τοῦ μνημείου θὰ εἶναι 17 μέτρων
περίπου. Εὐρὺς χώρος περιβάλλον τὸ μνημεῖον θὰ
ἰσοπεδωθῇ καὶ φυτευθῇ με δένδρῳλλια.

Εἰς ἈΡΕΣΔΗΝ ἔγινε τελευταίως μερικὴ Ἐκθεσις
τοῦ πρὸ ἔτους καὶ πλέον ἀποθανόντος μεγάλου
Ἑλβετοῦ ζωγράφου Ἀρνόνδου Μπαϊκλιν. Ἡ Ἐκθεσις
αὕτη περιελάμβανε τὰ ἔργα, ἅτινα κατέλειπε ὁ καλ-
λιτέχνης ἡμιτελῆ. Ἄλλ' εἰς αὐτὰ προστεθήσαν καὶ
ἡ θανμασία «Θερινὴ ἡμέρα» τῆς ὁποίας ἐδώσαμεν
ἤδη τὴν εἰκόνα, μία παραλλαγή τοῦ «Πανὸς» ὅστις
εὐρίσκεται εἰς τὴν Πινακοθήκην Σάκ τοῦ Μονάχου,
μία προσωπογραφία του καὶ ἡ «Φλόρα» ἀποσταλῆσα
ὑπὸ τοῦ Μ. Κλίγκερ.

Αἱ εἰκόνες τοῦ Μπαϊκλιν εὐρίσκονται ἰδίως εἰς τὸ
Μουσεῖον τῆς Μπάλ ἐν Ἑλβετίᾳ, εἰς τὴν Πινακοθή-
κην τοῦ Μονάχου, εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ κόμητος Σάκ
ἐν Μονάχῳ καὶ εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερολίνου.

Τὸ πρῶτον ἔργον του, τὸ ὁποῖον ἐξωγράφισε δεκα-
εξαέτης, εἶναι ρωμαντικόν, παριστάνον ἄντρον φαντα-
στικῶς φωτισμένον.

Τὸ πρῶτον ποιητὴν ἔργον του ἐν Ῥώμῃ, ἡγορά-
σθη κατόπιν, διωρθωμένον, ὑπὸ τῆς Πινακοθήκης τοῦ
Μονάχου.

Εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς τέχνης του ἔφθασε 49 ἐτῶν.
Τότε εἰς τὴν Φλωρεντίαν, ἐξωγράφισε τὴν *Θερινὴν*
ἡμέραν, τὴν *Νῆσον τῶν νεκρῶν*, τὴν *Ποίησιν καὶ Ζωγρα-
φικὴν*, τὸ *Παιγνίδι τῶν κυμάτων*.

Ὁ Μπαϊκλιν ἐγεννήθη τὸ 1826 εἰς Μπάλ, καὶ ἀπέ-
θανε τὸ 1901 εἰς Φιεζόλε τῆς Ἰταλίας.

Τὸ 1897 ὅλη ἡ Γερμανία ἐώρτασε τὸ ἱωβίλαϊον του.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΑΡΝΟΛΔΟΥ ΜΠΑΙΚΛΙΝ

Ὁ ζωγράφος βλέπει καὶ ζῇ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν. Ὑ-
πάρχει μέσα του καὶ τὸ ὁποῖον συγγέται μετὰ τὸ
σχῆμα καὶ μετὰ τὸ χρῶμα, ζωογονεῖ τὸ ὄραμα του καὶ
καθίσταται οὕτω καὶ τι ὁρισμένον.

*

Πλούτη! Μία μόνη τέχνη ὑφίσταται καὶ ὅμως ὑ-
πάρχουν τόσαι ἀτομικότητες ὅσοι καὶ πραγματικοὶ
καλλιτέχνη. Ἄλλ' ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κάθηνται ἐνώπιον
ὁραίων τοπίου τῆς φύσεως διὰ νὰ τὸ παραμορφώσουν
καὶ, τὸ πολὺ, διὰ νὰ χαράξουν τὸ σχέδιον ἢ τὸ σχῆμα
τοῦ ὅλου, δὲν εἶναι πραγματικῶς καλλιτέχνη.

*

Τί θὰ προκαλέσῃ εἰς τὴν ἐποχὴν μας, τὴν καλλιτε-
χνικὴν δημιουργίαν; Εἰς τὴν ἀρχαιότητα, τοῦτο ἦτο
ἔργον τῆς ζωῆς· ἀλλ' ἡ ζωὴ ἐξαντλεῖται εἰς τὰς ἡμέ-
ρας μας καὶ γοργὰ ἀπομακρύνει πᾶσαν παραγωγήν.
Ζῶμεν τόσον ὀλίγον! Πῶς κατοικοῦμεν τὴν ἀληθείαν!
Μόλις αἱ κατοικίαι μας ἐπαρκοῦν εἰς τὸ «νὰ ζῶμεν».
Εἴμεθα ὅλοι συσσωρευμένοι εἰς ξένας οἰκίας, χωρὶς
ἀέρα, χωρὶς φῶς. Καὶ πῶς ἐνδυνάμεθα χάρις εἰς τὰς
προλήψεις μας, εἰς τὴν ἀγνοίαν τῆς τέχνης, εἰς τὴν
σεμνοτυφίαν μας! Οὕτω τίποτε δὲν ὑπάρχει διὰ
τοὺς ὀφθαλμούς, οὔτε διὰ τὰς αἰσθήσεις. Τὸ ἀνθρώ-
πινον σῶμα, ἀκόμη καὶ τὸ σῶμα τῆς γυναίκος, τὸ βλέ-
πομεν τὸ πολὺ ἐκ συμπιέσεως. Τὸ ὁποῖον, εἶνε ἐξ-
ηγημα, ἂν μετὰ τὰς προφυλάξεις αὐτὰς, τὰς ὑπαγορευο-
μένας ὑπὸ τοῦ καθήκοντος, διετήρησε τὴν ἀντηρό-

τητα καὶ τὸ πάθος. Ἡ οἰκογένεια... δὲν ἔχομεν οἰκο-
γένειαν ἐχόμεθα ὑπ' αὐτῆς. Ἡ γυνὴ... καμμία κατὰ βά-
θος δὲν ἔχει πραγματικὸν ἐνδιαφέρον δυνάμενον νὰ
προσκόλλησῃ εἰς αὐτὴν τὸν ἄνδρα. Τὰ τέκνα... κατ' ἀρ-
χὰς ἴσως παρέχουν πολλὴν χαρὰν, ἀλλὰ βραδύτερον
προξενοῦν φροντίδας μόνον καὶ ἀγῶνας. Ὁ πατριω-
τισμὸς... θὰ ἦμουν ὁ ἀρχιτυμπανιστὴς ἐάν ὅλοι οἱ ἀλη-
θινοὶ σταυραετοὶ εἶχον ἐξοστρακισθῇ. Πόθεν λοιπὸν
θὰ γεννηθῇ τόσα τὰ καλλιτέχνημα; Διὰ τίγος μέσου
ἡμποροῦμεν νὰ ἴδωμεν μίαν φορὰν καθαρότερα, νὰ
ἐκφρασθῶμεν φιλικώτερα, ἐλαφρώτερα; Ἀπομένει ὁ
ὁ οἶκος μόνον. Αὐτὸς μόνος εἶναι ἀληθινὴ ἀπόλαυσις,
μεγαλίνει ἐντὸς μας τὸν ἄνθρωπον. Μόνος ὁ οἶκος
προσέρχεται βοηθὸς μας εἰς τὴν ζωὴν, δημιουργεῖ
παρὰ τὴν θέλησίν της, μόνος αὐτὸς παρέχει πραγ-
ματικὴν τὴν λήθην καὶ μᾶς παρουσιάζει τὰ πάντα
θανμασία.

*

Ἀπολαύομεν ἰδιαίτερος πρῶτην φορὰν τῆς ζωῆς μας,
ὅταν δὲν ἔχομεν νὰ χάσωμεν καμμίαν ὑπόληψιν ἐν
τῇ κοινωνίᾳ.

*

Δὲν ἐννοῶ καθόλου διατὶ νὰ ζωγραφίσω ὁραίας γυ-
ναίκας. Δὲν ζωγραφίζω τὴν φιλαρέσκειαν, οὔτε σκο-
πεῖω νὰ ἀρέσω εἰς ἀκόλαστα μειράκια.

*

Ὅταν ζωγραφίσω τὸ νερόν, μοῦ ἔρχονται χίλια
τρελλὰ πράγματα, ἄγνωστα εἰς ἐμὲ ὅταν τὰ πρωτοαν-
τίκρῃ, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα μένουν κτῆμα μου.

*

Εἶναι τρομερόν! Πολλὴ χειροτεχνία εἰς τὴν τέχνην,
καὶ πολλὴ πρᾶξις, καὶ πολλὰ δοκιμαί, καὶ πολλὴ μη-
χανικὴ ἐργασία.

*

Εἴμεθα ὅλοι αἰώνιοι τυχοδιώκται χωρὶς πύλον,
χωρὶς διαβήτην, καθὲς μέσα εἰς τὸ κέλυφος του. Κα-
νεῖς δὲν ἔχει ἡσυχίαν, Δὲν γνωρίζομεν τίποτε, τίποτε
δὲν βλέπομεν, ἢ προσοχὴ μᾶς ἔρχεται κατόπιν καὶ
ὑποβάλλομεν τὸν ἑαυτὸν μας εἰς δοκιμὰς.

ΑΡΝΟΛΔΟΣ ΜΠΑΙΚΛΙΝ

Εἰς ἈΦΟΡΙ πλησίον τοῦ Μιλάνου, ἀνεκαλύφθη
εἰκὼν ζωγραφικῆς, παριστῶσα τὴν «Παρθένον τῶν
Βράχων» καὶ θεωρουμένη ὡς τὸ πρωτότυπον τῶν δύο
γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἔργων ἐν Λονδίῳ καὶ
Παρισίῳ τοῦ Λεονάρδου Δά Βίντσι.

Ὁ γνωστὸς τεχνοκρίτης Σάντ Ἀμβρόγιο γράφων
τελευταίως εἰς τὸ περιοδικὸν «Τέχνη καὶ Ἱστορία»
καὶ σχετίζων τὰς ἀνωτέρω δύο εἰκόνας μετὰ τὴν εὐρε-
θεῖσαν, λέγει ὅτι ἡ τελευταία προέρχεται ἀπὸ τὸν
χρυσόπτερον τοῦ Δά Βίντσι χωρὶς τὴν συμμετοχὴν τῶν
μαθητῶν του. Οἱ μολυβδόχοις τόνοι, οἵτινες διακρί-
νουν τὸ ἔργον τοῦ Ἀμβρόγιο de Predis καὶ οἵτινες
παρατηροῦνται εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ εἰκόνα, δὲν παρ-
χοῦν εἰς τὸ εὐρεθὲν ἔργον, τοῦ ὁποῖου ὁ χρωματισμὸς
εἶναι θερμὸς καὶ γλυκὺς, ἡ δὲ ἐργασία καὶ τὸ σχέδιον
τέλειον. Ἡ λεπτὴ μορφή τῆς Παρθένου, μετὰ τὴν ἡμι-
στα μάτια καὶ τὸ μελαγχολικὸν χαμόγελο, ὁμοιάζει
πολύ μετὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν «Μυστικὸν
Δείπνον» τοῦ Δά Βίντσι, ὅστις χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ
1490—1495. Τὰ μετὰ τῶν βράχων φυτὰ εἶναι ζω-
γραφισμένα εἰς τὸ εὐρεθὲν ἐν Ἀφόρι ἔργον, μετὰ τὴν
λεπτολόγον φροντίδα βοτανικοῦ, ὁποῖος ἦτο ὁ Δά
Βίντσι. Εἶναι δὲ ὅμοιον μετὰ τὴν περιγραφὴν τὴν γενο-

μένην ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν Δούκα τοῦ Μιλάνου, ἀνευ-
ρεθείση τελευταίως ὑπὸ τοῦ Δος Μόττα.

Ὁ Λεονάρδος Δά Βίντσι καὶ ὁ Ἀμπρόγιο de Pre-
dis παραπονοῦνται ἐν τῇ ἀναφορᾷ ταύτῃ εἰς τὸν Δούκα,
κατὰ τὸ 1494, ὅτι «ἡ *confraternità della concezione*»
ὑπὸ τῆς ὁποίας παρηγγέλλθη ἡ Παρθένα τῶν Βρά-
χων, δὲν θέλει νὰ δώσῃ πλέον τῶν 25 δουκάτων διὰ
τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, τὴν ὁποίαν ἐξωγράφισεν
ὁ ρηθεὶς Φλωρεντίνος, ἀντὶ 100 δουκάτων, τῆς ἀλη-
θινῆς τῆς ἀξίας.» Ἡ εἰκὼν δὲ ἀποκαλεῖται ὄχι *pala*
d'altare, ὅπως ὀνομάζονται οἱ μεγάλοι πίνακες οἱ τι-
θέμενοι ὑπὲρ τὴν ἁγίαν Τράπεζαν, ὅποιοι εἶναι οἱ τοῦ
Λονδίνου καὶ τῶν Παρισίων, ἀλλὰ εἰκὼν μικρῶν δια-
στάσεων. Ὁ Δά Βίντσι ἀπειλεῖ ὅτι θὰ πάρῃ ὀπίσω
τὴν εἰκόνα ἂν δὲν τῷ πληρωθῇ δολόκληρον τὸ ποσόν.
Ἐάν πράγματι ὁ ζωγράφος ἐπῆρε τὴν εἰκόνα του,
αὕτη περὶ ἧλθε κατὰ τὸ 1519 εἰς τὸν Φραγκίσκον
Μέλτσι καὶ τοὺς κληρονόμους του Ὁ Σάντ Ἀμβρό-
γιο νομίζει ὅτι τὸ ἔργον περὶ ἧλθε κατόπιν εἰς τὴν
οἰκογένειαν Κορμπέλλα τοῦ Ἀφόρι κατὰ τὸν γάμον
τοῦ Βαρβάζα Μέλτσι τὸ 1683 μέχρις ὅτου ἐπωλήθη
κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος, εἰς τὸν Λουδοβίκον
Τατσόλι ὅστις τὸ ἐδώρησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
Ἀφόρι τὸ 1844.

Δὲν ἐξηκριβώθησαν ἔγγραφα βεβαιοῦντα τὴν μετα-
βίβασιν τῆς εἰκόνος ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν Μέλτσι εἰς
τὴν Κορμπέλλα. Ἐάν τοῦτο ἀποδειχθῇ, τότε ἡ μικρὰ
εἰκὼν τοῦ Ἀφόρι καταλαμβάνει τὴν θέσιν τῆς μεταξὺ
τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου ζωγράφου τῆς Ἀναγεννήσεως.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΣΟΥΔΑΡΙΟΝ. — Ὁ σοφὸς γάλλος
χημικὸς Μπερτελό, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ συντάκτου
τῆς παρισίνης ἐφημερίδος *Lanterne* περὶ τοῦ σου-
δαρίου τοῦ Τουρίνου ἔδωκε τὴν ἑξῆς χαριεστῆτην ἀ-
πάντησιν· Ὡς ἄνθρωποι καλοσυναιτηθεράμμενοι δὲν δυ-
νάμεθα νὰ εἰπώμεν, «χῆρις, εἴθετε γελοιοποίη-
σιν, ἀ-
κόμη καὶ ἂν τοιαύτη εἴνε ἡ ἐντύπωσις μας πραγμα-
τικῶς. Ἡκούσαμεν λοιπὸν ἡσυχῶς ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν
τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ συναδέλφου μας Δελάς καὶ εἰ-
δαμεν μάλιστα καὶ τὰς φωτογραφίας τὰς ὁποίας μᾶς
ἐπέδειξε· ἀλλὰ ἐπιστημονικὸν σωματεῖον, αἷσιον τοῦ
ὀνόματός του, οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ συμμετάσχη συ-
ζητήσεως περὶ τοιούτων φανταστικῶν πραγμάτων.
Ὅτε ἠρωτήθη περὶ αὐτοῦ, ἀπήντησα εὐγενῶς ὅτι
τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορικὴν κριτικὴν, δὲν εἶνε
ἐπομένως ἔργον τῆς ἀκαδημίας. Οὗτος ἦτο ὁ μόνος
τρόπος τὸν ὁποῖον εὐθῆκα, ὅπως ἐκφράσω τὴν γνώ-
μην μου ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶνε
ἐνίοτε δύσκολον νὰ εἰπώμεν εἰς ἓνα ἄνθρωπον· μᾶς
ἐμπαίξετε». Ὅτε προσήλθεν ὁ κ. Δελάς καὶ μοῦ εἶπε
«σὰς φέρω ἐπιστημονικὰ γεγονότα» ἀπήντησα· «ἤ-
κουσα τὴν ἀνακοίνωσίν σας, οὐδὲν γεγονός ὑπάρχει
ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ μόνον ἀναπόδεικτοι ἰσχυρισμοί». Σὰς
προσέθετο ὅτι εἰχαμεν ἀποφασίσει μετὰ τοῦ γραμμα-
τέως τῆς ἀκαδημίας Λαριμποῦ ὅπως ἀντισταθῶμεν εἰς
τὴν καταχώρισιν τῆς ἀνακοινώσεως εἰς τὰ ἐπισήμα
πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας. Προσῆλθεν κυρία, ἱερο-
μένη, τιτλοῦχοι εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, παρὰ τῆς ὁποίας
ἀνέμενον νὰ ἀκούσουν μίαν γνάμην περὶ τοῦ σουδα-
ρίου. Συλλογισθῆτε τί ἡμποροῦσε νὰ συμβῇ ἂν ἡ
Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν ἐπεβεβαίωσε τὸ πρᾶγμα.
Εὐτυχῶς δὲν ζῶμεν εἰς τὸν μεσάϊον.

Ἐν τῇ προσηύδα ὁ γάλλος σοφὸς ὅτι ὁ μῦθος
τοῦ ἀγίου σουδαρίου ἐφευρέθη περὶ τὸ 591—591 καὶ
ὅτι παρόμοια ἅγια σουδάρια ἐν τῇ καθολικῇ χριστια-
νισμῷ ὑπάρχουν ὄχι ὀλίγα τῶν 39!

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Διωρίσθη Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης δ. κ. Τοπάλης, δώσας τὸν νενομισμένον ὄρκον

Ἐξεδόθη τὸ συμπλήρωμα τῆς «Βρετανικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας» ἀποτελοῦν ὀγκώδη τόμον, περιέχοντα ἄρθρα καὶ πληροφορίας ἐπὶ ὅλων τῶν συγχρόνων γεγονότων καὶ προσοπιστικῶν.

Κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν κατέρχεται μετὰ ἓνα μῆνα εἰς Ἀθήνας ὁ Γάλλος μηχανικός κ. Ἀνδρέ μετὰ δύο τεχνιτῶν πρὸς συγκόλλησιν τοῦ Ἐρμού τῶν Ἀντικυθίων.

Οἱ ἐκδρομεῖς τῶν Ἱεροσολύμων ἐπιστρέφοντες εἰς Ἀθήνας ἔφεραν τὸ ἅγιον Φῶς, εἰς φανὸν κατασκευασμένον εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν. Τὸ ἅγιον Φῶς προσεφέρθη εἰς τὴν περιγίψισσαν Σοφίαν καὶ εἰς τινὰς οἰκογενεάς.

Αἱ ἐορταὶ τῆς ἐκατονταετηρίδος τοῦ Σολωμοῦ ἐν Ζακύνθῳ ὁρίσθησαν διὰ τὴν 30ὴν προσεχούς Μαΐου, θὰ διαρκέσουν δὲ ἕξ ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας θὰ γίνουν τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ποιητοῦ καὶ θὰ δοθῶν μουσικαὶ καὶ φιλολογικαὶ ἐσπερίδες καὶ θεατρικαὶ παραστάσεις.

Ὁ Βασιλεὺς παρεκλήθη νὰ παραστῇ κατὰ τὰς ἐορτάς.

Εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν «Παναθηναίων» παρουσιάζομεν σήμερον τὸν ποιητὴν κ. Στέλιον Σεφεριάδην, Σμυρναῖον. Τὸ δημοσιευόμενον ποίημά του «Τρελλὴ Τραγουδιστὴ» ἐνέχει κάποιαν πρωτοτυπίαν, ἀπλότητα καὶ αἰσθημα. Μερικοὶ ιδιωτισμοὶ τῆς γλώσσης προδίδουν ἴσως ἰδιαίτερον χρώμα εἰς τὴν ποιήσιν του, ἁρμονιζόμενον μὲ τὴν τεχνοτροπίαν του.

Αἱ δύο εἰκόνες τοῦ Ζαπτείου, τὰς ὁποίας δημοσιεύομεν σήμερον, εἶναι ἐκ φωτογραφίας τοῦ ἐρασιτέχνου κ. Σ. Κοκκόλη.

Ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ καταργήσῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς βουλγαρικῆς ἐπικρατείας.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Λεονάρδου «Ἡ Ὀλυμπία», εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει προστεθῇ πλῆθυσ τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ μουσείου τῆς Ὀλυμπίας, καταφαίνεται ὅτι, μετὰ τοὺς Ἑλλήνας ἐπισκέπτας ἀνελθόντας τὸ 1901 εἰς 1008 — ἐκτὸς τῶν ἐκδρομῶν — ἔρχονται οἱ Ἄγγλοι 383, κατόπιν οἱ Ἀμερικανοὶ 359, οἱ Γερμανοὶ 150, οἱ Γάλλοι 79, οἱ Αὐστριακοὶ καὶ Οὐγγροὶ 72 καὶ ἔπειτα κατὰ σειράν κατὰ πολὺ ὀλιγότεροι οἱ Ρῶσοι, Ἰταλοὶ, Βέλγοι, Ἑλβετοὶ κλπ.

Τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον συγχροτεῖται εἰς τὸ Ἀμβούργον διεθνὲς συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ συμμετάσχῃ καὶ ἡ Ἑλλάς.

Ὁ ἐν Λονδίῳ κ. Μαρτίνος Κοργιαλένιος ἐδώρησεν εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον 50000 δραχμὰς.

Ὁ ἱερὸς Σύλλογος τῶν Κυριῶν ἢ «Ἀνάστασις», τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι ἡ ἀναζωπύρωσις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς τηρητικῆς τῶν ἡθικῶν ἀρχῶν, ὅσας ἀποτελοῦν τὰς βάσεις τῆς

κοινωνικῆς εὐεξίας, ἤρχισεν ἐκτελὼν τὸ ὥραϊον του ἔργον. Ἐκ τῆς ἐν εἵδει προγράμματος δημοσιευμένης ἐπιστολῆς τῆς προέδρου κυρίας Ἀντωνίας Ι. Μπότση ἐν τῇ «Ἀναστάσει» ἀποσπῶμεν τὰς κατωτέρω γραμμὰς, χαρακτηριστικάς:

Ὁ Σύλλογος θὰ ἐργασθῇ εἰς τὸν καλλωπισμὸν καὶ τὴν εὐπρέπειαν τῶν ναῶν, θὰ ἐνισχύσῃ τὰς οἰκογενεὰς τῶν ἱερῶν, θὰ μορφώσῃ ἐναρέτους ἐφημερίους, θὰ ἰδρύσῃ ἐνοριακὰ σωματεῖα. Ἡ γυνὴ θὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν εὐλαβὴν τήρησιν τῶν πατρίων ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ θὰ ἐγείρῃ φωνὴν κατὰ τῆς πολυτελείας, τῆς ξενονιανίας, ἥς ἡ ἐπιβλαβεστερά ἐκδηλώσις εἶναι οἱ εἰσαγόμενοι συρμοί, κατὰ τῶν βιβλίων τὰ ὁποῖα ὑπηγόρευσεν ἡθικὴ παρακμὴ, κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τοῦ καπνισματος, τοῦ ὑπερβολικοῦ πένθους, τῶν πολυτελῶν κηδεῶν, κατὰ τῶν βλαστημιόντων, τέλος κατὰ πάσης νοσηρᾶς ἐκδηλώσεως καὶ πάσης καθόλου κακίας.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΑ ΣΥΝΘΕΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ὑπὸ Γ. Τσερέπη. [Βιβλιοθήκη Μαρασλή, παράρτημα 12, ἀρ. 160—166]. Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ΙΑΚΩΒΟΥ ΚΑΙ ΜΑΝΩΛΗ ΤΟΜΠΑΖΗ. [Βιβλιοθήκη Μαρασλή, παράρτημα 13, ἀρ. 167—168]. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΑ τῶν ἑλεονιστικῶν κεραμογραφῶν ὑπὸ Ἀνδρέου Ν. Σκια. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Δαφνίῳ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Φενοκομείου Ζωρζῆ καὶ Ταρσῆς Δομοκαίτου κατὰ τὸ ἔτος 1901 (ἐκ τοῦ Τυπογραφείου «Νομικῆς» Α. Χ. Βεργιανίτου).

L'ULTIMO POETA PAGANO Saggi di Guglielmo Felice Damiani (1902 Tip. Angelo Trani, Napoli L. 2.—).

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ὑπὸ Γεωργίου Σωτηριάδου (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων σ. 16ον σελ. 86 δρχ. 0.40).

ΛΟΓΟΣ εἰς τὸ τελεσθὲν ἐν τῇ ἐορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, καθηγητῶν καὶ εὐεργετῶν τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου ὑπὸ Ἑμμανουὴλ Ι. Ζολώτα. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ Ι Γεωργαντοπούλου εἰς τὸ κενοτάριον Καραϊσκάκη τῇ ἐπεταίῃ τῆς 25 Μαρτίου. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΧΕΡΤΣΒΕΡΓ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος κατὰ μετάφρασιν Π. Καρολίδου. Τόμος πρῶτος, τεύχος τέταρτον. [Βιβλιοθήκη Μαρασλή ἀριθ. 160]. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ τῆς ἐταιρείας τῶν Δημοσίων καὶ Δημοτικῶν ἔργων διὰ τὸ ἔτος 1901. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΜΑΓΝΗΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ ὑπὸ Ἑλαμεινώνδα Θ. Κυριακίδου. Ἀθήναι 1902, τύποις Ἀθ. Γ. Δελγιάννη.

Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου, ἐν Ἀθήναις.

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Πλαῖδια εἰκόνων

Ἀδελφοὶ Ρόδιοι, ὁδὸς Βουλῆς, 8.

Κολώνια

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Κοιμώσεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 4.

Ἐδωδιμπολεῖα

Ι. Κ. Ἀσπιώτης, ὁδὸς Κολοκοτρώνη, ἔναντι Βουλῆς, 3

Ἀποκλειστικὴ ἀποθήκη τῶν φημισμένων ἐγχωρίων κονσερβῶν: χορταρικά, ὀπώραι, τουρσιά κλπ.

Ἀποικιακά

Δημήτριος Ἀγγλος, ὁδὸς Ἀγίου Μάρκου, 14.

Μodes

Maison Desseigné 4, B^d de l'Université.

Hautes Nouveautés, Modes, Robes.

Ερμεῖον, Γαλλίδες ράπτριαι, ράπτται, τὰ καλλίτερα φορέματα. ὅλοι οἱ νεωτερισμοί.

Καπνοπολεῖα

Γεώργ. Ἀλεξίου, Σταδίου 21 — Ἐρμού 21.

Δ. Α. Σαρμουσάκη, Πλατεῖα Ὀμονοίας, κάτωθι τοῦ ξενοδοχείου τὸ Πάγκειον.

Μαρμαρογλυφεῖα

Ἰωάννης Γ. Χαλδούπης ὁδὸς Πανεπιστημίου 69

Ζαχαροπλαστεῖα

Γιαννάκη, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 5.

Ἀβραμοπούλου καὶ Δουμπιέ, ὁδὸς Σταδίου.

Κουρμαλίδου καὶ Θεοδώρου ὁδὸς Σταδ., 26.

Γ. Ζαβορίτου, Πλατεῖα Συντάγματος.

Στυλ. Μανιατάκη, Πλατεῖα Ὀμονοίας.

Δ. Παυλίδου, ὁδὸς Αἰόλου, 111.

Σολωνεῖον, ὁδὸς Πατησίων, 19.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
& ΓΡΑΜΜΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΣΠΥΡ. ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀθήναι, ὁδὸς Κολοκοτρώνη, 7.

Ἔργασια καλλιτεχνικῇ. — Ὑλικά α' τάξεως. — Τιμαὶ συγκαταβατικά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΩΝ & Σ'

ΟΙΝΟΙ, ΗΛΥΠΟΤΑ, ΚΟΝΙΑΚ, ΒΕΡΜΟΥΘ κτλ.

Ἀνώτατα βραβεῖα καὶ διπλώματα τιμῆς εἰς τὰς διαφόρους Ἐκθέσεις οἱ μόνον δι' εἰς τὴν τελευταίαν ἔχουσιν τοῦ 1900 τῶν Παρισίων λαβόντες δύο Μεγάλα Βραβεῖα (Grand prix).

ΕΡΕΥΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
Ἐν Ὁξφόρδῃ τῆς Ἀγγλίας

Ἐρμηνεύει τὰς ἀρχὰς τῆς βιονομίας ἀσχολεῖται εἰς τὴν ἔρευναν τῶν νόμων τῆς ἀναπτυξέως. Περιέχει πάντοτε ἄρθρα σύντομα καὶ μετὰ, φρονιματικῶν καὶ διακεντῶν. Τίμημα ἐγγράφης 8 φρ. χρ. κατ' ἔτος προκαταβολικῶς στείλλομενα εἰς εἰς τὸν ἐκδότην 26 Michael Street, Oxford εἰς τὴν Τράπεζαν Ἐμπειδοκλείους Ἀθήνας.

ΑΓΩΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΓΕΥΗΝ

Διευθυντής: Ι. ΑΛΜΠΡΙΑΝΗΣ, Δικηγόρος.

Συνδραμὴ ἑτησίᾳ προπληρ. } Ἐν Ἑλλάδι Δρ. 10
} Ἀλλοδαπῆς Φρ. χρ. 10

Ὁδὸς Ἱπποκράτους, 5.

ΜΑΡΜΑΡΟΓΛΥΦΕΙΟΝ

“Η ΕΡΓΑΝΗ ΑΘΗΝΑ,”

ΑΔΕΛΦΩΝ Ι. & Α. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ

Μεγάλη συλλογὴ θερμαστῶν ἐκ λευκῶν καὶ χρωματιστῶν μαρμάρων. — Αποθήκη σχιστῶν μαρμάρων δι' ἐπιπλα, πλακοστρώσεις κλπ., τοῦ ἀτμοκινήτου ἐργοστασίου των. — Ἐκτελεῖται πᾶσα μαρμαρινὴ ἔργασια.

Ἀθήναι, ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου, 28.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ & ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

Α. ΛΟΥΡΟΥ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅλως εὐρωπαϊκῶς κατηρτισμένον, ἐνήμερον δι' ὅλας τὰς νεωτέρας ἱατρικὰς ἀπαιτήσεις, πλουσιώτατον εἰς φάρμακα ἀγγλικῆς καὶ γαλλικῆς προελεύσεως. — Πλήρες οὐροχημεῖον καὶ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον.

ΣΑΠΩΝ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

ΧΑΡΙΛΑΟΥ & ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΟΙΟΤΗΣ ΑΡΙΣΤΗ — ΗΓΓΥΗΜΕΝΗ, ΑΝΘΕΥΤΟΣ

Ἀποθήκαι: Ἐν Ἀθήναις } Ὁδὸς Κολοκοτρώνης
} Ἐρσιπιδου, 24.
Ἐν Πειραιεῖ: Διαστ. ὁδ. Βουδουλίνης — Ἀγ. Σπυρίδωνος.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ

Διασταύρωσις ὁδῶν Νίκης καὶ Ἐρμού.

Φωτογραφίαι παντὸς εἶδους
Μεγεθύνσεις χρωματίζονται μὲ πατέλ.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ — ΑΘΗΝΑΙ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἔργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυγραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Ἐθθνία, Ταχύτης, Ἀκριβεία

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ

10 — Ὁδὸς Προαστείου — 10

Τὸ ἄκρον ἄωτον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ Ἑνὴ ὑποδηματοποιᾷ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ “ΕΣΤΙΑΣ,”

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ	ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου	Τόμοι 3.	σελ. 4400	δρ. 48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου		» 780	» 10
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου		» 872	» 12
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Α. Ι. Ὀλυμπίου		» 360	» 9
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου		» 1087	» 10
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου		» 1100	» 10
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ι. Περβάνογλου		» 1087	» 11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ι. Περβάνογλου		» 1000	» 11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Α. Ν. Γιάνναρη		» 1146	» 11
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	ὑπὸ Ρ. Ρουσοπούλου		» 1080	» 12

Εὑρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ
Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκαύργου 8.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ. Ἐκδόσις ἐπιταγῶν ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.
— Ἀγοραπωλησίαι συναλλαγματικῶν, ἐπιταγῶν, χρυσοῦ,
ξένων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ συναλλαγματικῶν, τίτλων καὶ τοκομεριδίων
ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΔΑΝΕΙΑ. Προκαταβολαὶ ἐπὶ τίτλων. Λογαριασμοὶ τρε-
χούμενοι.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ :

3	1/2	ἐτησίως, ἀπόδοσις εἰς πρώτην ἀναζήτησιν,
4	»	» μετὰ ἓνα μῆνα.
4	1/2	» » » τρεῖς μῆνας.
5	»	» » » ἕξ μῆνας.
5	1/2	» » » ἐν ἔτος καὶ πλέον.

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Πώλησις πάσης λαχειοφόρου ὁμολογίας εἰς μηνιαίας δό-
σεις, μετὰ τὴν τύχην ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπὸ τῆς καταβολῆς
τῆς πρώτης δόσεως.

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἀγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ
ἐπὶ ἀπλῇ μεσιτείᾳ.

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

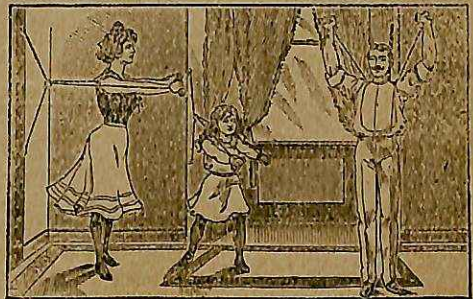
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ. Προμήθεια παντὸς εἶδους
ἐμπορευμάτων, μηχανῶν κλπ. ὑπὸ συμφέροντας ὁρους, με-
τρητοῖς καὶ ἐπὶ προθεσίμᾳ.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΟΙΚΩΝ.

ΑΠΟΘΗΚΑΙ. Ἐμπορεύματα ἐν παρακαταθήκῃ.
Δειγματολόγιον.

ΔΕΡΜΑΤΑ Βυρσοδεφίου Μοσχάτου.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΙΚΙΑΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Ὅλγαι διπλαῖ ἐλαστικαὶ ταινίαι ἐφαρτώμεναι τῆς θύρας
τοῦ διαμετρίου σας καὶ ζεύγος κομψῶν ἀλτήρων ἀποτελοῦσι
τὸ παγκοσμίου φήμης γυμναστικὸν ὄργανον τοῦ περιφήμου
Sandown.

Ἀναπληροῦ ὁλόκληρον γυμναστήριον, μετασχηματί-
ζεται ἀναλόγως τῶν δυνάμεων ἐκάστου καὶ καθοδηγεῖ
μεθοδικῶς διὰ φωτοτυπικῶν πινάκων.

Πολύτιμον διὰ παιδας, νέας, νέους, κυρίας καὶ πάντα
μὴ θέλοντα ν' ἀσκήσῃται δημοσίᾳ ἐν τοῖς γυμναστηρίοις, ἢ μὴ
διαθέτοντα τὸν πρὸς τοῦτο χρόνον.

Τὸ ἀπλούστερον, φυσικώτερον καὶ ἀποτελεσματι-
κώτερον μεσον διὰ νὰ ἔχετε πάντα ἰσχυράν ὑγίαν καὶ
εὐσταλὲς καὶ εὐμελὲς σῶμα, θυσιάζοντες ὀλίγον χρόνον
20 λεπτά πρὸ τοῦ φαγητοῦ ἢ 3 ὥρας μετ' αὐτό.

Τὸ γνωστὸν διὰ τὰ κυνηγετικά του εἶδη κατὰστημα
Ρότσιλδ, παρέχει ἑκάστον ἀντὶ δραχ. 40 καὶ ἀποστέλλει
παντοῦ ταῦτα ἐλεύθερα ταχυδρ. ἐξόδων.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κεφάλαιον 20.000.000

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὁδὸς Σοφοκλέους ἀρ. 6

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ :

Ἐν Ἑλλάδι, Κρήτῃ, Αἰγύπτῳ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥ ΑΕΡΙΟΦΩΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.500.000

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΦΩΤΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΦΩΤΟΣ

ΓΚΑΖΟΜΗΧΑΝΑΙ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΑΙ

ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝΕΣ ΚΤΛ.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ : Ὀδὸς Σταδίου.